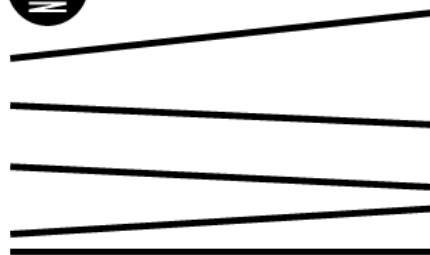

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Wivet, Frederik Wilhelm.; W**** [i.e.: Frederik Wilhelm Wivet].

Titel | Title:

Datum in blanco eller Den af sin egen Last
straffede Agerkarl : et Skuespil ifem Optoge

Udgivet år og sted | Publication time and place: [Kbh.], [1777]

Fysiske størrelse | Physical extent:

144 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

55.-243.

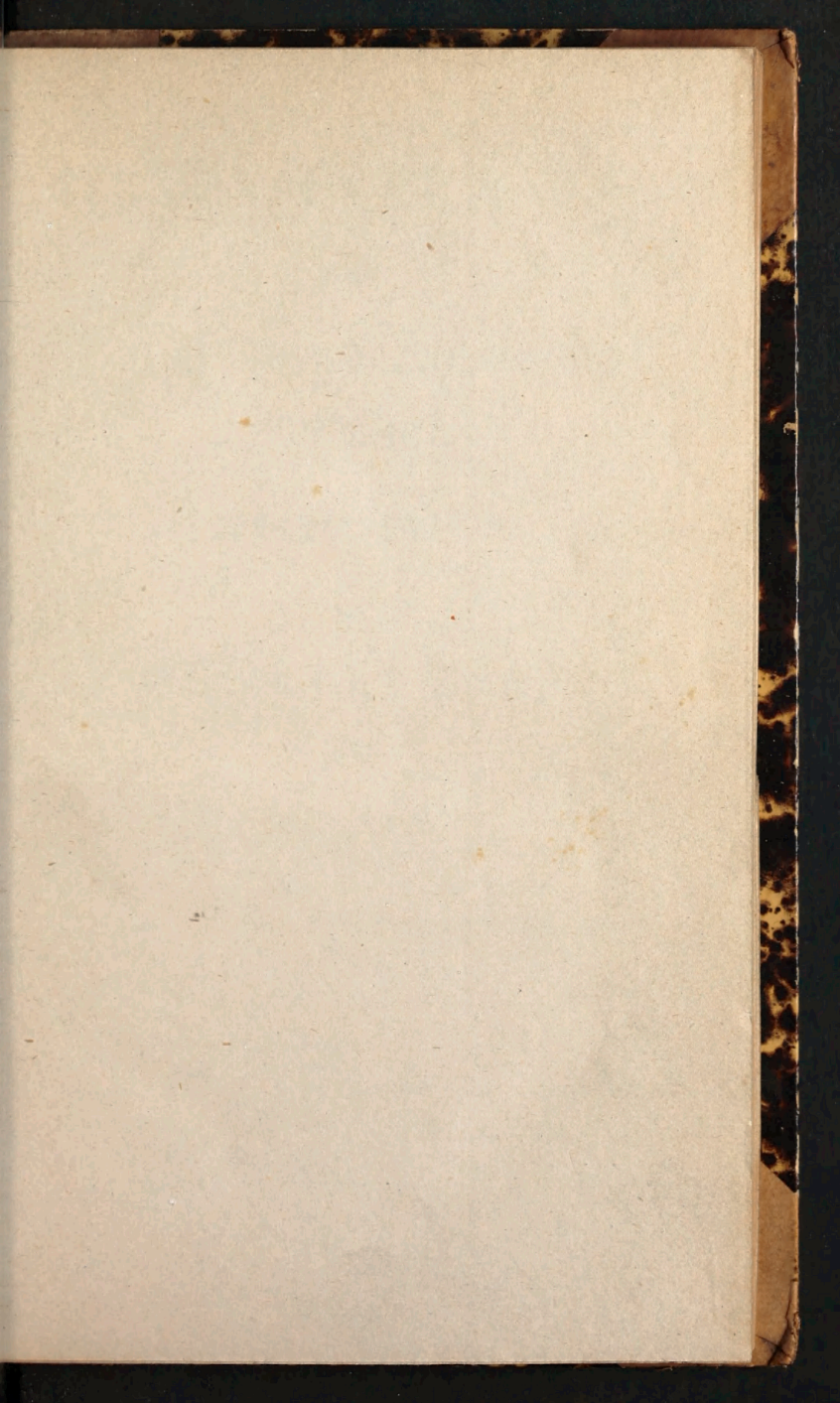
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020101963

DATUM IN BLANCO

eller

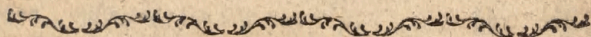
Den af sin egen Last straffede
Nagerkarl.

Et

Skuespil i fem Optoge

ved

W * * * *

Nullus argenti color est — —

— — nisi temperato

splendeat usu.

HORATIUS.

Personerne:

Jeronimus, en hemilded Borger.

Lucilie, hans Hustru.

Leonore, deres Datter.

Barthold, en Officer.

Rupert, en Nagerkarl.

} alle Leonores Beiløgere.

Damon, en Forgjeldet.

Pernille, Leonores Vige.

Henrich, Damons Tiener.

Jesper, Ruperts Tiener.

Lazarus, en Jøde, som bedrager Rupert.

En anden Jøde.

Corfis Trækholdt, en Nagerkarl.

En Haarstierer. Ruperts Broder. En Vintapper:

Evend. En fattig Kone. En Tienestepige.

Første Optog.

Første Optrin.

Henrich. (allene.)

Nu var jeg tilfreds at een vilde forære min Herre en Strikke, han kunde hænge sig udi; thi saa blev han dog paa en Slags Maade vederhæftig. Man skulde tænke, at her i Raaboelaugget fandtes adskillige Belgierere, som vilde bevise ham den Tjeneste. Men jeg tvivler paa at finde nogen i den hele Gade. Jeg siger ei omsonst, forære; thi vi have ingen Penge at købe den for. Dog! jeg vil ei fortænke vore Raaboer, enhver er sig selv nærmest. Han har tilsat en Hob Penge, saa hans Forældre have faaet disse unaturlige Griller i Hovedet, at De ei vil hjælpe ham mere. Klæder, Kaaarde, Uhr, Daase, Pintoi med mere ere borte og pantsatte; og der er intet tilbage, uden Vre, Troe og Love, paa hvilke jeg ikke kan faae to Skilling til Laans. Det kalder jeg at seie ud indtil Sielen. Han

A 2

har

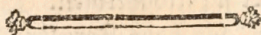

har udladt sig for mig, at han har Haab om at giere et rigt Givtermaal; ſkeer det, bliver jeg; men gaaer Givtermaalet glip, glipper og min troe Tieneste. Foruden Opvarning beſtaaer mine Forretninger udi diſſe tvende Hoved-Ting, 1) at opſøge tilkommende Creditorer, 2) at afſlaae nærværende. Udi det Sidſte har jeg naaet ſaadan Færdighed, at jeg holder mig ſelv beqvem til en Commandants Poſt udi en af de ſmaa Feſtninger; og udi det forſte kunde jeg paatage mig Hverving, endſkiend det undertiden er gaaet mig ſom Hververne, at deres Recluter ere løbne fra dem paa Veien. 3 Dag fik jeg Anviisning paa endeel godt Folk, ſom ſkal giere ſig en Værelſe af at tiene deres Maſte. Her har jeg en Liſte paa dem —

(Han tager et Papiir op af Lommen)

Med Forklaring over hvad enhver i ſær harer ſvaret. Men ſee! kommer der ikke den Viintapper-Svend, hvis Husbond har tilgode hos min Herre.

(Han ſtikker Papiiret i Lommen)

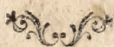

Andet Optrin.

Henrich, Viintapper-Svenden.

Svenden.

Hans Tiener, Monsieur Henrich! er hans Herre hjemme? Henrich.

Henrich.

Ney.

Svenden.

Naar kommer han hiem.

Henrich.

Jeg veed det ikke.

Svenden.

Han kommer vel engang hiem.

Henrich.

Maaskee! Men hvorfor? Vil I tale med ham.

Svenden.

Her er en Regning, som min Husbond vil udbede sig betalt.

Henrich.

Jeg troer I Folk ere galne, er det nu Tid at komme med Regninger. Vi have jo lange til Nyt Aar.

Svenden.

Det er sandt. Men som min Husbond har mærket, at Eders Herre er gaaet til en anden, saa sender han herved sin Regning —

A 3

Henrich.

Henrich.

Hvor stor er den Bagatelle?

Svenden.

To og tyve Rixdaler, fire Mark og ni Skilling.

Henrich.

Hillemænd! hvor nøie; er den qvitteret!

Svenden.

Nej.

Henrich.

Saa gaae hjem og lad Eders Husbond qvittere den. Dog nei, slye mig Regningen, jeg vil vise min Herre den, om den stemmer overeens med vores Contrabog.

Svenden.

Gierne, (han slyer ham Regningen) naar maae jeg komme igien.

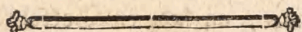
Henrich.

J skal ikke umage Eder, jeg skal selv komme.
(Svenden gaaer)

Henrich. (allene)

Hvor tager dog ikke Misundesse til; nu misunder den ene Borger den anden at blive be-
drager.

draget. Den Tofse burde skienket os den gandske Summa, og ei været vred; thi vi gjorde ham en Tieneste med at gaae fra ham i Tide. Jeg maae dog see Regningen. (Han seer i den) Jo Summen er rigtig. Viintapperen er en ærlig Mand, for saavidt at han ei har anfert min Fortæring paa min Herres Regning. Men Pokker fare i saadanne Regninger for Resten. Stige Folf burde aldrig have lært at regne eller skrive — Men der kommer Haarstiæreren. Jeg vil lade som jeg ikke seer ham.

Tredie Optrin.

Henrich, Haarstiæreren.

Haarstiæreren. (allene)

Det er forfærdeligt med endeel af disse Herrer — Opvartning paastaae de i høieste Grad, men naar man skal have Penge, saa er der ingen hiemme — Saa skal man vie indtil der kommer Bærel fra Papa eller Mama — eller deres Gage falder. — Jeg har hørt, at udi Stervboer og Fallitboer ere visse Fordringer, som have Fortrin. Jeg synes mine Fordringer skulde have det samme. Ja, at Forældre ved en Lov burde forbindes at

betale en Haarffiarerer. Det er det meeste af Tiden, som endeel anvende paa Hovedet. Er det ikke mig og mine Eige, som, saa at sige, sætter Hoved paa deres Børn; thi ellers vare en Deel ei at ansee anderledes end Parykblocke. Men nu passere de for Mennesker — thi man veed at der groer ingen Haar paa en Parykblok. Men komme vi, naar Maaneden eller Kvartalet er ude, og fordre Betaling, da have de meget at indvende, saa have de ingen Penge og ingen Tid, da hedder det, jeg er occuperet, vigtige Forretninger hindre mig, kom igien. Ellers har de Tid nok til at sidde 3 Timer, og lade en Bokkel slaae 16 gange om, inden den kommer til at sidde ret paa et forkeert Hoved, og da skader det ikke, om de komme for sildig til de betydeligste Forretninger og Tids nok til at slaae Sand paa. Denne Herre her, har og Nykker, men jeg vil ei lade mig længere fixere. Derfor er jeg bleven borte i 14 Dage. Men see, staaer ikke der hans Tiener.

Henrich. (løber hen og omfavner ham)
 Ach Mr. Toppeé! det gjør mig hiertelig
 ondt at see ham (hoster) siden — (hoster igien)
 min Herre er ikke hjemme.

Haarffiarereren.

Men det vil gjøre din Herre mere ondt,
 siden jeg kommer for at fordre Betaling.

Henrich.

Henrich.

For hvor lang Tid.

Haarskiæreren.

For tvende Qvartaler.

Henrich.

Bagateller, tvende Qvartaler er ikkun et halvt Aar. Jeg har gjort Opvartning hos min Herre i 8 Qvartaler, og har ei endnu været saa uforskaftet at fordre en Skilling.

Haarskiæreren.

Bagateller hid og did, faaer jeg ikke mine Penge skal jeg ikke betiene ham oftere.

Henrich.

For den Sags Skyld skal I ikke umage Eder, thi min Herre har i Sinde herester at bruge Paryk; ellers giv Eder tilfreds, vore Bøxer ere udeblevne! naar de komme, skal jeg sørge for Betalingen med første.

Haarskiæreren.

Ja! men snart, thi jeg skal med første have Brøllup.

(han gaaer)

Henrich. (allene)

Denne har gjort ham Hovedet kruset, og vil gjøre ham det mere endnu, thi han har Op-

vartning paa fornemme Steder, det giver dog noget af sig i disse Tider — — Der kommer Pigen med Maden, hun er værd at imodtage; thi hun bringer os noget.

Fjerde Optrin.

Henrich, Pigen.

Henrich.

God Middag, lille Cicilia, nu kom du som du var kaldet, min søde Tes! var min Herre hiemme skulle han selv mundelig takke dig.

Pigen.

Da ønskede jeg heller det skeede i Gierningen end mundelig, thi min Madmoder kan ei lade sig opholde med Snak længere, her maae Pengene til.

Henrich.

Hav Taalmodighed, min Glut, nu komme vi snart i Velstand; min Herre venter at gjøre et rigt Givtermaal.

Pigen.

Med hvem?

Henrich.

Henrich.

Med dig.

Pigen.

Spot mig ikke, jeg vilde desuden ei have
den Nar.

Henrich.

Tag dig i agt for hvad du siger, du kunde
saae Skam for din Mund.

Pigen.

Vist ikke, jeg kan vise Mand for mig.

Henrich.

Hvem er det, min Engel?

Pigen.

Det er min Søster, som tiener hos den
Jomfrue, din Herre frier til, Jomfrue Leonore.

Henrich.

Hillemænd, er det saa fat. Vil hun da
ikke have ham?

Pigen.

Nei vist ikke, Jomfruen er forloved med
en Officeer. Din Herre tænker at saae hende,
fordi han har Moderen paa sin Side; og en halv
slidt Ungkarl, som laaner paa Pant, gier sig og
Haab,

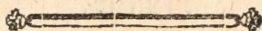

Haab, fordi han har Faderen paa sin Side. Men
 I faae en lang Næse begge to, saa sagde min
 Søster. Og jeg siger endnu tilsidst, at vi maae
 have Penge, ellers vende vi jer Ryggen, og I
 faae ingen Mad fra os mere.

(hun gaaer.)

Henrich. (allene)

Intet er os kiere end at see vore Credito-
 rers Rng, men det var noget forbandet Tøi, hun
 fortalte: en Officeer er hans Rival, her kunde
 maaske blive en liden Attaque. Det var da vel
 min Pligt at staae min Herre bie. Men jeg be-
 talter mig; thi først er det uden for min Post,
 som ickum er at segte imod Creditorer, hvorforsø
 mine Baaben ickum ere Lyvestovner og Undskyld-
 ninger: dernæst har jeg i to Aar ingen Sold
 faaet. Men der kommer min Herre, hvor seer
 han fortredelig ud.

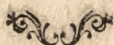
Femte Optrin.

Damon, Henrich.

Damon.

Naa Henrich! hvad Fortrøstninger giver
 du mig.

Henrich.

Henrich.

Kan Fortrosthninger hielpe, saa har jeg nok;
men rede Penge har jeg ikke for nærværende Tid.

Damon.

Lad mig here nogle af dine Fortrosthninger.

Henrich.

Dersom Herren vilde fatte i Sinde at pakke
alt sit Gods i en Coffert.

Damon.

Skal jeg da gaae ugen.

Henrich.

Det er ei saa min Meening, hie lidt: søs
be sig i en Sarcout.

Damon.

Hvad vil den Snaak sige.

Henrich.

Sætte sig paa en Postvogn.

Damon.

Videre.

Henrich.

Kiere hjem til sine Forældre.

Damon.

Damon.

Bidere.

Henrich.

Og bede Dem om Forladelse; saa er jeg vis paa at han blev vel imodtaget, og hans Gield derefter betalt.

Damon.

Du giver Fortroestning som en Kielstring; meener du at jeg vilde romme Byen som en Bedrager.

Henrich.

Mig synes det var bedre, end at blive i den med samme Caracteer.

Damon.

Du skal ei bekymre dig derom. Men har du ingensteds i Dag været i Byen.

Henrich.

Jo, mange Steder.

Damon.

Men Penge.

Henrich.

Jugen Penge.

Damon.

Jeg veed her maae dog være Penge i Byen.

Henrich.

Henrich.

Jo, Penge er der dog vel, thi Byen er,
Himlen skæe Lov! ei for uhlig udplyndret.

Damon.

Kan da jeg, som har rige Forældre, ei
faae Penge til Laans.

Henrich.

Det kunde vel gaae an, vare ikke tvende
Aarsager.

Damon.

Hvilke ere de.

Henrich.

Den første Aarsag er, at somme ei vil laa-
ne; og den anden, at alle ei vil laane til os.

Damon.

Det er jo et og det samme; men hvad kan
de da vel sige.

Henrich.

Dersom man skal skiette om hvad Folk
sige, saa tale somme om Caution eller Pant; an-
dre ere mere uforfammede, og tale om Selv- eller
Guld Pant. Men for visse Aarsagers Skyld af-
slog jeg saadanne Forslag.

Damon.

Damon.

Ei du Slynge! du lyver.

Henrich.

Nei men gjør jeg ikke, Herre, jeg har derfor optegnet mine Forretninger paa en Liste; Thi jeg har mærket, at paa nogen Tid staaer min Huskommelse mig feil. Vil Herren høre.

Damon.

Lad mig høre!

Henrich.

(tager Papiret op af Lommen og læser)

„ Anno 1777 datum ut supra været hos
 „ følgende: 1) Jesper Dünbier (det maae
 „ nok være paa dansk Jesper Tyndtoll) i
 „ den forgyldte Svil, han laaner ikke
 „ uden paa Sengeskæder, hvortil jeg taug
 „ stille, siden vi have ingen uden til Leie.

Her maae jeg erindre Herren, at i Gaar var Maas-
 neden ude, derfor maae Konen som leier os Klæ-
 derne, have sine Penge, ellers komme vi heres-
 ter til at staae og sove.

Damon.

Gladder, videre —

Henrich.

Henrich.

„ 2) Cornelius Skalk, der for nogle Aar
 „ siden er kommen fra Vesterhavet, han
 „ forlangede Caution og foreslog dertil
 „ en Holsteensk Skipper.

Her finder jeg et lidet NB. Ja det er sandt,
 i Morgen kommer den Skipper, som laante Her-
 ren 30 Rdr. imod en Anviisning paa Herrens
 fiere Forældre, hvilken de ikke vilde betale: Han
 bad Djeveln teje sig, om han ikke vilde have sine
 Penge.

Damon.

Bidere.

Henrich. (læser)

„ 3) Corrik Trækholt, som handler paa
 „ semte Haand, han var ei hiemme; men
 „ paa Auction at sælge Pantegods. Hans
 „ Huusholderske, med det eene Die, lo-
 „ vede, han skulde komme om saa Tider.

Damon.

Det letter mig lit om Hiertet.

Henrich.

Ja jeg blev saa glad, at jeg strax forærede
 hende en stor Appelsin, som en Citronkone for-
 ærede mig, fordi jeg skulde erindre Herren om

B

Betal-

Betalning for de 200 Østers, vi fik i Fjor. Mammefellen blev saa glad at hun fik den paa een Riisqvist og sagde: at hun i Morgen vilde have den paa sit Brøst, da hun skal være Brudepige.

Damon.

Meener Du han vil komme?

Henrich.

Ja, han kommer vidst, thi hun raabte ud af Vinduet til mig, efter at jeg var gaaet: Han skal komme strax.

Damon.

Det er godt, men i Nødsfald, om han slog feil, er der da ingen anden?

Henrich.

Jo her ere flere.

Damon.

Lad mig høre.

Henrich. (læser)

„ 4) Abalone Sniel, afgangne Jens Sn.
„ refudskes heistbedrovede Esterleverske.

Men jeg kom forbandet ilde affted, siden der stod en gammel Regning ubetalt, som dog var for min Tid.

Damon.

Damon.

Ja Du est en ærlig Karl. — Men meere.

Henrich. (læser.

„ 5) Peer Smustobak, som paa den
„ Tid ei havde Stunder, da han stude-
„ rer til sin juridiske Attestats. Resten
„ vare Jøder, som vel alle lovede godt;
„ men loe mig ud, da jeg var kommen
„ uden for Døren, een undtagen som vist
„ kommer. —

Damon.

Er det nu til Ende?

Henrich.

Nei det Beste er tilbage.

Damon.

Lad mig høre.

Henrich. (læser)

„ At dette saaledes er passeret som an-
„ fort er, tilstaaes under min egen Haands
„ Underskrift, og forseglede Locus Si-
„ gillus. Hafnia den 5 hujus.

Henrich Petersen.
man. prop.

Damon.

Hvad vil det sige ?

Henrich.

Det siger meget, Herre ! Men endnu meere om det stod udi en indbunden Bog.

Damon.

Du est en Nar ; Men har her ingen af dem været endnu ?

Henrich.

Alf Narre har her været endeel. —

Damon.

Ei ! Dosmer, jeg spørger om ingen af dem paa Din Phantastiske Liste har været her ?

Henrich.

Ingen af dem, men andre.

Damon.

Hvilke vare de ?

Henrich.

Det var Biintapperens Svend, som vilde have en Regning betalt. — Haarsffiæreren, som opsigde os Huldskab og Troeskab, — og Vigen med Maden, som beklagede, at hun ei kunde faae noget i Slagterboden uden Penge, havde ellers noget forbandet Nytt at fortælle. —

Damon.

Damon.

Jeg spørger ei om nogen, som vil kræve mig. Men —

Henrich.

Ja, saa var her to Mester-Skoemagere, som vilde kræve mig for et par Støvler.

Damon.

To Mester-Skoemagere om et par Støvler. —

Henrich.

Ja, Herre, man skulde snart forsværge, at der var saadan Eenighed imellem Laugsbrødre; Men det er gandske sandt, hvad jeg nu vil fortælle. Jeg behøvede et par Støvler, men som jeg af Erfarenhed havde lært, at de uden Caution, Pant eller Penge ei blive mig leverede, saa bestilte jeg hos een Skoemager et Par, og hos en anden et Par, betingede mig hos dem begge, at de skulde sende mig een hiem, for at prøve den. Den ene vidste ei af den anden, og enhver af dem tænkte: hvad kan han bruge een Støvle til; hver sendte mig derfor sin, og saaledes fik jeg et Par.

Damon.

Det var et Bedragerie, som jeg ei kan taale at ssee i mit Liberie.

B 3

Henrich.

Henrich.

Nei det skeede ei heller i Herrens Liberie, thi jeg havde det samme Tid hos en Skradersvend at hielpe til rette, og denne havde laant mig saalænge sin Kiol.

Damon.

Lad saa være; Men hvad var det for Nnt, Vigen fortalte Dig? —

Henrich.

Hun fortalte noget om en forestaaende Krig. —

Damon.

Hvad kommer det mig ved, jeg har ikke i Sinde at applicere mig dertil. —

Henrich.

Jeg ei heller, Herre; Men om vi skulle komme i samme, hvordan vilde det da gaae.

Damon.

Ei! Sladder, det passer sig ei her.

Henrich.

Gid det var Sladder, Herre, men Ulykken er os nærmere end vi troe. Ach Herre, løs Eders Kaarde fra Affikenshuset; I kommer til at bruge den.

Damon.

Damon.

Hvad vil det sige?

Henrich.

Det vil sige saa meget, at den Jomfrue, som Herren frier til, hverken vil ægte Ham eller nogen anden, end en Officier, og disse Folk ere ikke gode at drive af Qvarteer.

Damon.

Jeg har nok mærket noget dertil. Men det skal vel finde sig. Giv mig nu min Mad.

(Henrich gaaer og dækker Bordet, imedens taler Damon for sig selv.)

Er det ei særdeles, at mine Forældre ei vil sende mig flere Penge. — Det er sandt! De have flere Børn — Men jeg er jo den ældste Søn — Jeg har foræret nogle Skillinger, men hvortil? til alt det som er galant. Min Ridehest har jeg holdet — Jeg har fært mig vel op i Klæder — gjort Foræringer til smukke Fruentimmer — tracteret gode Venner, baade i Byen og uden for — vidst i honette Selskaber at spille Trisæt og Loup: alt det er jo noget som sigter til min Eyllkes Befordring, og min Families Være. Jeg spiller dem dog et Puds, dersom jeg kunde faae Ja af Faderen til den smukke Leonora; Moderens frygter jeg ikke for,

og da følger vel Jomfruens med. Vil ikkun et min eene Rival snappe hende bort; dog nei, Forældrene passe paa hende: Agerkarlen frugter jeg ikke for; thi da taer hun heller mig: Men Penge maae jeg endelig have paa denne Tid, for at indløse min beste Klædning fra Assistentshuset, deels og for at giøre nogle smaa Presents. Naar Henrich, er Maden paa Bordet?

Henrich.

Ja Herre, alting er færdigt, her er en stegt And, som vel bliver den sidste fra det Sted; og der staaer Biin, Vand og tvende Glas.

Damon.

Gaae hen og slaae Slaaden for Døren.

Henrich.

Det skal skee. (han gjør det.)

(Damon sætter sig ned. Henrich staaer bag ved Stolen, i det samme bankes der paa Døren.)

Damon.

Hør, det banker, det er dog usforskammet, at man ikke kan have Madroe.

Henrich.

Ja vidst er det, Herre: Gid det var een, som vilde sige os Penge, men jeg tvivler derpaa.

derpaa. Jeg vil lige under et forborgen Hull
her paa Døren, for at see hvo det er.

(han gaaer hen og kommer tilbage.)

Vi ere om en Hals, Herre, det er Stræde-
ten, Mester Dreisnit.

Damon.

Lad ham staae og banke.

Henrich.

Det gaaer paa min Siel ei an, Herre,
han gaaer ei herfra, saa længe der er en
Eplindt i Døren; Jeg kiender ham, han har
været med i Belciringen for Bergen-op-Zoom,
og har endnu en Kugle i sin eene Legge. Hør
hvor han gir paa!

Damon.

Hvor skal jeg hen, her er ikkun een Dør
paa denne Stue.

Henrich.

Herre, spring bag Skiermbrettet.

Damon.

Men saa kommer han der, for at see,
om jeg er i Sengen.

Henrich.

Nei, det skal jeg nok afværge.

B 5

Damon.

Damon.

Ja vel da. —

(han gaaer bag Skiermbrettet.)

Henrich.

(Gaaer hen og staaer Skaaen sagte fra, springer i Hast hen og sætter sig ned ved Bordet, havende sin Hat paa og raaber høit.)

Hier ein !

Siette Optrin.

Henrich, Skræderen, Damon.

Skræderen. (kommer ind)

Guten Dag, Krigs-Cammerat.

Henrich.

Serviteur, Herr Magister.

Skræderen.

Praet is gut koop seegt de Hollander, jeg har staaet her und banked und funde intet komme ind.

Henrich.

Det har jeg ei hørt ; Jeg var oppe i min Herres Garderobe ; Men hvorføre kom I ei ind ?

Skræde-

Skræderen.

Jeg veed, jeg kan jo ikke giennem lukte
Døren gaaen.

Henrich.

Har Døren været lukket, det troer jeg
ei. Men hvad er til Tieneste.

Skræderen.

Min Regning, som er 94 Rdr. 3 Mk.
12 Sk.

Henrich.

Bagatelle, maaskee min Herre kommer;
sid ned saa længe.

(Skræderen sætter sig ned. Henrich tager til Mæden og
æder graadig, drikker et Glas Vin, og siger:)

Sundhed Mester.

Skræderen.

Ich danke. I leve høit.

Henrich.

Saa leben wir alle Tage. Jeg vil sige
Jer Mester, min Herre, som for det meeste
spiser ude, regner det ei saa neie: Maae jeg
byde Jer et Glas Vin med.

Skræde:

Skræderen.

Jch danke.
(Henrich skienker i det andet Glas. Skræderen drifter
sigende:)

Det skal være Herrens Gesundheit.

Henrich.

Det er han værd den brave Herre.

Skræderen.

Men, maae jeg spørge, hvorfor lader
I mig saa ofte lauffen, og nu dritten mahl
om min Regning.

Henrich.

Her Mester! I er en god Skræder, I
heder Dreisnit, jeg troer og I svarer til
Eders Navn, og naar min Herre leverer Jer
nogle Allen Klæde, forstaaer I ved tre Snit
at skjære en Kiol til ham, en Vest til Jer,
og et par Buxer til jer lille Søn: Men at
min Herre skulde efter at være 3 gange kræ-
vet betale, det var ham ikke anstændigt: Men
lad os ei nu tale derom. Skaal Mester,
Professionen leve. —

(De stode Glassene imod hverandre.)

Skræderen.

Jch danke paa Professionens vegne.

Henrich.

Henrich.

Har Mester, jeg mærker nok min Herre
ei kommer hjem saa hastig. Jeg skal sørge
for Jers Regning.

Skræderen.

Gut, Herr Henrich.

(Skræderen rejser sig og gaaer.)

Henrich.

(følgende ham til Døren med sit Glas i Haanden, siger:)

Min Compliment hjemme.

Skræderen.

Serviteur.

Damon.

(Kigende frem af Skiermbrettet og siger:)

Gif han?

Henrich.

Ja, og det meget fornøiet.

Damon. (trædende frem til Bordet)

Ei Du Slynge! har Du ikke spist
min Mad. (vil give ham Drepsigen)

Henrich.

Slaae mig ei Herre, hvad jeg har gjort,
var for vores fælleds Bedste.

Damon.

Damon.

Nei, Dumdriftige! for Dit eget Bedste.

Henrich.

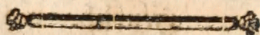
Hør Herre! uden at bruge min Mave til Bidne, som maaskee kunde ansees for et villigt Bidne, maae jeg forestille tvende Ting. Først, hvorledes skulde jeg faae den bandsatte Karl fra Halsen, uden at byde ham et Glas Viin, og for det andet, hvorledes kunde jeg byde ham det, uden at drikke selv: Han havde ellers siddet her endnu og maaskee til ud paa Astenen, Madden staaet og bleven forderuet paa Bordet, og Herren i tusinde Angester bag Skiermbrettet, nu gik alle tre Ting godt.

Damon.

Men Maden, Næsviis.

Henrich.

Herre, naar Viin hører til Maden, saa hører og Mad til Vinen: Men der kommer Hr. Corfis Trækholt.

Enven-

Syvende Optrin.

Corfis Trækholt, Damon, Henrich.

Corfis.

Der har vist været Bud hos mig i
Dag, at min Herre vilde tale med mig.

Damon.

Ja mig er paakommen en usformodentlig
Udgift i disse Tider, hvortil jeg behøver Pen-
ge, og, da jeg ikke har faaet de Penge ind,
som skulde været forlængst betalte, saa har jeg
sendt Bud til Dem. De kender mig vel
ellers?

Corfis.

Ja, jeg har hørt tale om Dem, og troer
jeg kender Dem; er Deres Navn ikke Herr
Damon.

Damon.

Jo, saa er mit Navn, De veed vel og
at jeg har hemidlede Forældre.

Corfis.

Ja jeg veed det. (Gaaer hen og hvisker til
ham, at Henrich skal gaae ud af Stuen)

Damon.

Damon.

Henrich, gaae ud et Dieblis indtil jeg
kalder paa Dig.

(Henrich gaaer.)

Corfis.

Maatte jeg spørge om Cautionisten.

Damon.

Cautionist! Naar jeg vilde umage nogen
om Caution, som jeg lader haant om i saadan
Bagatelle, saa behøvedes ei vores Sammenkomst.

Corfis.

Ja, jeg maae tilstaae, at jeg for nærværen-
de Tid ei har mange Penge ved Haanden.

Damon.

Da er det just nu jeg behøvede dem.

Corfis.

(Seer under Bordet, bag Skjermbrettet og siger:)

Er her ingen inde?

Damon.

Nei, De saa jo Tjeneren gif ud.

Corfis.

Ei heller nogen i denne Coffert.

Damon.

Damon.

Damon.

Hvad Vokker skulde jeg giere med Golt i min Coffert?

Corfik.

Ja saadant har man vel seet fer; men isald man kan tiene Dem, hvad kan man da igien fortiene?

Damon.

Det kommer mig ikke derpaa an, saasom jeg nu just kan paa anden Maade fortiene dobbelt.

Corfik.

Hvor meget vil De have?

Damon.

Fire hundrede Rigsdaler.

Corfik.

(Gaaer nbuden hen og skienker sig et Glas Viin; derefter siger:)

Godt; Men jeg maae sige Dem: 1) har jeg dem ei alle selv, men maae laane hos en anden hvad jeg mangler og der maae give Douceur. 2) Hvad jeg kan hielp med, har jeg dog ikke alt i reede Penge og derfor maae min Herre tage Vahre for endeel. Men hvad er det, som rorer sig bag Skiermbretter?

C

Damon.

Damon.

Ei! det er Trækvind fra Døren.

Corfig.

Nu tager De Bahre for 250 Rdr. Et Beviis paa 110 Rdr. og reede Penge 40 Rdr. som udgier den Summa 400 Rdr.

Damon.

Hvad skal jeg med Bahre?

Corfig.

Ja, min Herre, saa er der intet derved at giere; jeg kan ikke paa anden Maade være Dem til Tieneste; havde jeg selv Pengene skulde De faae Dem alle i klingende Mynt.

Damon.

Det kan blive vanskeligt for mig at faae disse Bahre giort i Penge.

Corfig.

Aldeles ikke, De kan strax faae Penge derfor igien paa min maanedlige Auction, med 10 pr. Cent Afkortning for hvad som deraf udbringes.

Damon.

Ja saa vil jeg skrive Obligationen; her er stempeld Papier, vær saa god at tilfige, hvorledes I vil have det.

(Sætter sig ned at skrive.)

Corfig.

Corfis. (tilsiger)

Jeg Underskrevne tilstaaer herved at være
 Skyldig til — holdt! Navnet in blanco — den
 Summa 400 Rdr. siger fire hundrede Rigsdaler
 Dansk Courant, som han mig til min Efttes
 Befordring haver laant, og forsikrer jeg herved,
 som og under min Vres Fortabelse lover samme
 igien, naar forlanges, om et Aar at betale, dets
 til Stadsfæstelse under min Haand — holdt!
 hvor gammel er De?

Damon.

Om to Maaneder fylder jeg mine 25 Aar.

Corfis.

Godt. Kiøbenhavn datum in Blanco.

Damon.

Nu er den der og min Haand underskreven.
 (han flyer ham Obligationen.)

Corfis.

Godt! Nu skal vi afgjøre det: See der
 min Herre, her haver jeg en Assignation paa
 Franz Marquard, stor 110 Rdr.

Damon.

Hvad er det for en Person.

Corfis.

Manden er god, han handler med Aqua-
 viter, her ere 40 Rdr. i Penge: Lad os nu
 regne 5 pro Centum, meere vil jeg ei have, det

er 20 Rdr. forud, siden Obligationen ei lyder paa Rente, og Pengene skal staae et Aar, hvad vil De nu give mig for min Umage.

(han tager de 20 Rdr. fra de 40 Rdr.)

Damon.

Hvad vil I have?

Corfis.

Top, I skal see at jeg ei vil være Eder for nær, jeg tager 10 Rdr. (han tager de 10 Rdr. fra) Og der har I da Resten, som er 10 Rdr. gode 10 Skill. Stykker.

Damon.

Men saa faaer jeg ikkun 10 Rdr. for 400 Rdr., det er jo alt for håardt.

Corfis.

Jeg troer I er taabelig, Mand! Kan jeg have ringere for min Umage end 10 Rdr.

Damon.

Nei, det gaaer nok an.

Corfis.

Vil I have Penge uden Rente?

Damon.

Det forlanger jeg ikke.

Corfis.

Enten I betaler Renten forud eller siden, er jo det samme, den skal jo betales, det er jo 20 Rdr. læg dem til de 10 Rdr., jeg faaer for min Umage

Umage, det er 30 Rdr., og 10 Rdr. i Penge er jo 40 Rdr., Bevistet paa 110, gjør 150 Rdr. og lad nu Eders Tiener følge med, saa skal han faae Wahre for Kesten, med quitteret Regning, har I da ei faaet meere end 10 Rdr.

Damon.

Det er vel saa, men —

Corfis.

Hør, min Herre, der er Eders Obligation igien, jeg kan bedre anvende mine Penge.

Damon.

Nei lad det kun blive — Henrich!

Henrich.

Hvad befaler Herren?

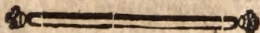
Damon.

Følg med Mr. Corfis; han leverer nogle Wahre, som Du tager med Dig tilbage.

Henrich.

Gode.

(Henrich og Corfis gaar.)

Ottende Optrin.

Damon. (allene)

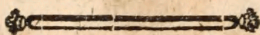
Det var en forbandet Karl til at laane Penge ud, han havde ret udstuderet Konsten; men de Folk vore og en Hoben, derfor maae man meere tilgive dem, end de, som baade vil have Pandt og Caution og alligevel aagre. Jeg bliver dog hiulpen med nogle Penge, hvor han siden faaer dem igien bliver hans Sag. Jeg maae dog læse det Beviis, jeg har for 110 Rdr.

(han tager det frem og læser)

Paa Ansfordring betaler jeg til Hr. Damon den Summa 110 Rdr. Kiebenh. den 1770.

Franz Marquard.

Ha! ha! jeg mærker baade Navn og datum har staaet in Blanco. Ja, ja, nogle Penge faaer jeg vel: Jeg skal see at sælge det til Jøden, naar han kommer. Men see! der kommer jo en Jøde.

Rien

Niende Optrin.

Damon, En Jode.

Joden.

Unterthänige Diener, gnadiger Herr, is
er nicht der Herr Damon.

Damon.

Jo, saa er mit Navn.

Joden.

Um Verziehung, daß ich um seine Na-
me fragt; Man muß in diesen Zeiten wissen, wo
man hingehet, man kan leicht veriret werden.

Damon.

Ja, det er sandt, men hos mig ikke; har
min Tiener været hos Eder i Dag.

Joden.

Freilich, sonsten wäre ich nicht so dreist
gewesen der Herr zu incommodiren, daß ist ein
getreuer Bediente, darum können Sie versichert
seyn.

Damon.

J skal ingen Complimenter bruge, jeg har
havt Bud hos Jer, om jeg kan faae nogle Penge
til Laans paa en kort Tid.

Joden.

Vielleicht gehet es an, wie viel will der Herr haben.

Damon.

Aa en Bagatelle, tre eller fire hundrede Rigsdaler.

Joden.

Ich will zu sehen, ob ich das Geld kan bringen, ich muß es beim Ihren Leuten haben.

Damon.

Det vil blive noget vidtsestigt at bie ; jeg vilde have dem strax.

Joden.

Wenn ich das Geld hätte, war es gleich zu Dienst, aber ich bin allein Commissionair ; darf ich fragen wer ist der Cautionist.

Damon.

Ei hvad ! jeg er min egen Cautionist, der kan I see jeg haver Penge tilgode (han viser ham den af Corfis bekomne Seddel.

Joden.

Nun das ist ein gute Mann.

Damon.

Kiender I ham.

Joden.

Nein.

Damon.

Damon.

Hvor kan I da sige at det er en god Mand.

Jøden.

Ich denke es, dieweil der Herr hat ihm gelehnet.

Damon.

Wil I kiebe den af mig, I skal faae den for 100 Rdr.

Jøden.

Ich habe so viel Geld nicht.

Damon.

I skal faae den for 50 Rdr.

Jøden.

Das wäre gut Kauff, wenn ich das Geld hätte.

Damon.

See der! giv mig 20 Rdr. og tag saa den Pap hen.

Jøden.

Will der Herr mir das leviren auf mein eheliches Gesicht, so will ich zu ein gehen der das Geld hat.

Damon.

Nei, I skal have Tak, Smaus, saa beholder jeg mit Beviis selv.

(han vender sig fra ham.)

C 5

Jøden.

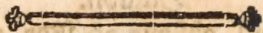
Joden.

Jch verdenke Ihm nicht, Herr.

(han gaaer.)

Damon. (allene)

Nu laages jeg efter at vide hvad Bahre
Henrich faaer hos Corstis Trækholt, om de ere
saadanne, at jeg i en Hast kan blive af dermed.
Her lærer jeg ind min Billie at drive Kiebsmand-
skab. Men hvad skal man gjøre? der er ingen
anden Udveie. Kan jeg naae det, jeg tragter
efter, skal denne Skade snart forvindes. Min
Gield er saa paa en Pas henimod 1200 Rdr.
Den kan blive med Tiden betalt, og bliver den
ei saa hastig, kan det være det samme. Jeg bør
ei bekymre mig saa meget derom. Men der kom-
mer Henrich, nu vil det gielde.

Tiende Optrin.

Henrich, Damon.

(Henrich kommer ind med en, der bærer en Sæk, som han
leverer fra sig; hvorpaa Henrich betaler ham for hvad
han har baaeret og han gaaer.)

Henrich. (Som ei seer sin Herre)

Hvad der er i denne Sæk gad jeg gierne
vidst; Manden, som leverede mig den, sagde: At
den

den var fuld af Valuta, det har jeg ei hørt min Herre før har faaet: Jeg var bange at Strand-Cadetten skulde bytte Sækken imod de andre, som og fik Sække, derfor skrev jeg uden paa med Kull: Valuta. (Han seer paa den) Jo det er den samme Sæk: Jeg troer jeg bryder Seiglet, og siger det er skeet ved Karlens Uforsigtighed, som hiembar den. Men staaer ikke der min Herre.

Damon.

Jeg stoed og hørte paa Din Nysgierlighed og Uerlighed; veed Du ikke hvad Valuta er.

Henrich.

Nei, Herre.

Damon.

Det vil sige saa meget, som fuld Bærd; leveer mig Brevet og lad mig see.

(Han tager imod Brevet, aabner det og udtager deraf et Papiir, sigende:)

Her er Regning paa de Bahre, som jeg har bekommet. (til Henrich) Løs Sækken og lad mig see.

Henrich.

(Løser Sækken, sætter sig need paa Gulvet og udtager af Sækken, sigende:)

Hvad er dette? en Paque. Lad mig see — Skoe og Knæspender.

Damon. (seer paa Regningen)

Ja, der skal være 6 Dufin, og Parret 4 Mk.

Henrich.

Henrich.
 Det ere de ikke værd, Herre, thi de ere
 firklantede, de burde være aflange, man kan ved
 at gaae nu med slige Spænder forspilde sin gandske
 rimelige Velfærdt.

Damon.
 Sniksnak; videre!

Henrich.
 Hvad er dette? Her staaer uden paa 4
 Pund, ach gid det var Rosiner? (han aabner og
 lugter til det, kaster det fra sig og siger:) Psh for en
 Ulykke, det er Doctor Sager.

Damon.
 Det er Rabarbara — videre.

Henrich.
 Her ere rare Sager.

Damon.
 Et dusin Meerstkums Pibe-Hoveder —
 videre.

Henrich.
 Nok en Paqve, 20 Dusin Ernieknapper.

Damon.
 Det er rigtigt — videre.

Henrich.
 Her er lærde Skrifter, 30 Exemplarer af
 Junior Philopatreas, 30 ditto af Aftenposten,
 den sidste er god, Herre, thi der staaer Billeder
 foran paa.

Damon.

Damon.

Læg dem hen — og videre.

Henrich.

Jeg vil legge dem hen til Rabarbare —

6 Dussin Bægterpiber; (han tager en af dem og blæser
udi, putter den i Lommen og siger:) den er god i Nød.

Damon.

Videre.

Henrich.

Her kommer Stads, tvende sorte Silke
Salopper.

Damon.

Ja det er rigtigt.

Henrich.

(kreiser sig, gaaer hen og falder paa Knæ for sin Her-
re, sigende:)

Ach! Herre, ynkes over Eders fattige,
men dog troe Tiener, lad mig faae en af disse,
jeg vil gierne lade qvitte saa meget af min tilgode
havende Løn, som den staaer ansat for.

Damon.

Staae op Henrich, hvad bevæger Dig til
dette, og hvad kan Du bruge den til.

Henrich.

Herre, jeg vilde forære den bort til en lille
Moster, en allerkiereſte Glut: Stakkell, hun be-
klagede sig, at hun frøs om Aftenen, naar hun
ſkulde ſtaa i Døren,

Damon.

Damon.

Da vil den ei hielpe hende meget mod
Kuld.

Henrich.

Jo, Herre, jeg vil lade den foere med min
gamle Muffe og Bandleer.

Damon.

Nei, Henrich, jeg kan intet miste, det
skal alt giores i Penge — gaae hen og see
videre. —

Henrich.

(legger den fra sig, sigende med sørgelig Stemme:)

Naar saa frys da: (sætter sig ned, tager ud nogle
Glasfer, sigende) Jeg troer det er dansk Brændevin.

Damon.

Det er 2 Dussin Eau de lavande Glas-
sker. Lad mig faae 2 af dem.

(han bryder den eene og bestænker sig, samt Gulvet, den
anden putter han i sin Lomme.)

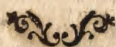
Henrich.

Det giordes fornødent; thi det forbandede
Dyvelsdrek eller Nabarbara er færdig at forgive
mig — Men see, hvad her er — Fastelavns
Niis.

Damon.

Ja, tolv Stykker.

Henrich.

Henrich. (betragtende dem)

Ach, hvilke deilige Engle og Fugle! —
havde jeg Dig nu her, saa skulde Du faae —
(han pidsker over sit Knae.)

Damon.

Bidere.

Henrich. (reisende sig)

Der er intet nu tilbage uden Sækken.

Damon.

Det er rigtigt, alt dette skal udgiøre for
den Summa 250 Rdr. Men hvorledes bliver
jeg nu af med det og faaer Penge.

Henrich.

Er. Corfis sagde, at ville jeg sætte det ind
paa hans maanedlige Auction, kunde Herren om
8 til 10 Uger faae det udkomne imod 10 pro Cen-
tum Rabarbara.

Damon.

10 pro Centum Rabarbara, det maae være
Rabat.

Henrich.

Ja rigtig Rabat, saa var det.

Damon.

Saa længe kan jeg ikke bide; sagde han ei
videre.

Henrich.

(Inde i Værelset)

Henrich.

Jo han viiste mig tredie Dør derfra, der var paa tredie Etage en Person, som vidste hvad det var, jeg havde i Sækken, og sagde, at naar jeg vilde sælge det, vilde han strax derfor betale 70 Rdr. Men det er jo et forbandet Kiøbmandskab, jeg troer disse tvende maae være i Compagnie.

Damon.

Det maae være hvordan det være vil, saa skal jeg have Penge. Her, Henrich, gaae nu og bær Sækken til den, som vil give de 70 Rdr. for Bohrene, tag imod Pengene, gaae saa strax paa Assistentens-Huset, Du har Sedlerne, og indløs min beste Klædning og min Kniplings Manchet-Stiorte, samt min Stok med Guldknap. Dernæst skal Du gaae til Klædekræmmeren, Du veed nok, og betale ham 24 Rigsdaler, saa leverer han Dig et Stykke Silketoi, som jeg har lovet Hr. Jeronimuses Kone; Resten krediterer han mig; Endelig skal Du kiope mig tvende Blomster-Bouqvetter hos en af Urtegaards Mændene. Men alt dette maae være bestilt til jeg kommer hjem i Eftermiddag.

(Henrich pakker imidlertid ind.)

Damon. (hos sig selv.)

Sandt er det, at det er noget haardt, men det maae saa være, jeg kan maaskee gjøre mit Stykke

Eylle og da er det jo en Bagatelle. Jeg tør ellers forsikre paa, at disse Vahre ere tidt gaaet omkring og paa saadan Maade 20 gange betalt. Ha! ha! det er dog artig nok, paa engang at handle med Kabarbara og Bægrepiber. Men Henrich er Du færdig.

Henrich.

Ja, Herre, jeg vil see til at faae een, at bære det for mig, naar jeg kommer uden for.

Damon.

Vie lidt; kiender Du en Mand som hedder Franz Marqvard.

Henrich.

Ja, vi har søgt sammen tilforn i Ullegaden.

Damon.

Han skal handle med Aqvaviter og staae sig godt.

Henrich.

Han har tilforn handlet med Aqvaviter, men for nogle Aar siden fandt han sin Regning i at handle med reent Kornbrændeviin. Og har handlet saa længe at han nu boer i en stor Gaard.

Damon.

Hillemænd! det var ffisnt, hvor ligger den.

Henrich.

Den ligger, lad mig see, ja den ligger paa Christianshavn, paa venstre Haand, naar man kommer over den anden store Broe.

D

Damon.

Damon.

Det er jo Vernehuset.

Henrich.

Ja, for et par Maaneder siden kom han derind for Bellerie.

Damon.

Vil Du drive Giet med Din Herre. Jeg har tilgode hos ham.

Henrich.

Nei, det er saa i Sandhed, men jeg vidste ikke, at Herren havde Penge at udlane.

Damon.

Jo, jeg har her et Beviis paa ham paa 110 Rdr., hanger det saa sammen, saa kan jeg ligesaa godt rive det i tu.

Henrich.

Nei gier ei det, Herre, han kan maaskee komme sig, thi han har dog Sedler i Tall-Lotteriet.

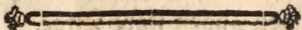
Damon.

Ja snak — Men gaae nu.

(Henrich faaer Saffen paa Nakken, som Damon hjælper ham til, naar han vender Røggen til Tilskuernes seer man paa Saffen staae det Ord med sorte Bogstaver: Valuta.)

(De gaae begge.)

Ende paa første Dyplog.

Andet

Andet Optog.

Første Optrin.

Pernille. (allene)

Det gaaer forunderligt til i Verden, somme Mennesker har til Overflodighed og er ilde brudt dermed. Andre har Kuap til Nødtørst. Jeg tiende for 3 Aar siden i et Huus, hvor der var trende Jomfruer, ingen af dem ubehagelig. Men vort Huus var som et Kloster, der indfandt sig ingen Frier, som vilde giøre Alvor af Sagen, skiont mine Jomfruer forsømte ingen Leilighed, men alting var forgieves og som forheret. Her er ikkun en Jomfrue, men hun har trende Friere, det er igien formeget: Men her er Penge — det var Ulykken paa det forrige Sted, der var ingen. Ach, det er Skade, at disse Penge skal stifte saa mange Egteskaber. Men det er nødvendigt for endeel af vore Cavallierer, thi faae de ingen Penge med deres Brud, har de ingen Erne til siden at holde Maitresser, og det hjælper igien paa mangan fattig Pige: Min Jomfrue har saaet ved Testamente anseeligt efter hendes Moster, og her frier trende Personer, en ung, som er en

Nar og Windmager. Men Madamen er overmaade forelsket i ham, thi han kan bilde hende ind, at hun er tyve Nar yngre end hun er; Der siges: at han har rige Forældre, men han har sat endeel over Styr, dog vil hun gierne unde ham sin Datter. Den anden er en gammel Ungkarl. Men den største Nagerkarl og Blodsuer som Solen kan skinne paa; denne er Faderen for. Den tredie er en Officeer, han har vunden Jomfruens Hierte, og han skal og have mit Samtykke. Thi han staaer mig saavel an, at om hans Sergeant friede til mig, fik han ja, allene fordi han stoed ved hans Compagnie. Men der kommer Jomfruen.

Andet Optrin.

Pernille, Leonore.

Leonore.

Naa, Pernille, giv mig nu gode Raad, om Du kan.

Pernille.

Hvori, Jomfrue?

Leonore.

Ach Du forstaaer vel hvad jeg meener.

Pernille.

Pernille.

Ja, jeg forstaaer det vel, Hun behøver jo intet bedre Raad end at blive ved sit Forsæt, at ægte Herr Barthold.

Leonore.

Ja det er godt nok, men hvorledes kommer jeg fra mine Forældre.

Pernille.

Det kan let skee, Herr Barthold skaffer Hende nok derfra.

Leonore.

Nei, paa den Maade staaer det hverken mig eller ham an; det var en forrovnen Gierning og gav ikkun ilde Estertale blandt Folk.

Pernille.

Ei, Jomfrue, det skal Hun ei lære sig om, Folk tale ikkun om saadant i 8 Dage, thi der falder altid noget Nytt oven paa, som dæmper det forrige.

Leonore.

I hvordan det end bliver, er ingen af os til Sinds at gribe til de Midler.

Pernille.

Jeg veed saa intet Raad, uden at Hun benytter sig af Hendes Forældres Uenighed i denne Post, see Tiden an og give sig tilfreds saa længe.

Leonore.

Men om de bleve eenige, hvad da?

Vernille.

Saa er det først Tid at tænke paa Raad, Hun maae betænke, at her ere tvende store Contraparter, som skal slutte Fred med hverandre, for at angribe Hendes Kierlighed. Hendes Moders Forsængelighed og Hendes Faders Begierlighed til Penge. Medens disse tvende stride, kommer Herr Bartholds Tropper, som bestaae af Fortienester og en høiet Opsørsel, foreene sig med Gomsfruens Yndigheder og bemægtige sig de stridende Parter. Troe mig, Gomsfrue, naar disse to ei kan blive eenige, er det let for den tredie; jeg mødte Herr Barthold i Dag og bestilte ham just paa denne Tid her.

Leonore.

Ach, Vernille, Du gjør mig ulukkelig, om mine Forældre komme og see ham eene hos mig.

Vernille.

Hun veed jo, Gomsfrue, at Hendes Fader paa denne Tid tager sin Middags Søvn, og at Hendes Moder ikke gaaer fra ham saa længe, paa det ingen af Vigerne skal komme op til ham. Han staaer ei heller op, om han end vognede, ferend just paa samme Tid han stoed op for 12 Aar siden, da han tog sin første Middags Søvn.

Leonora.

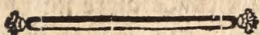
Leonora.

Ja, det er sandt, han er meget ordentlig, og just derfor er jeg bange for han skulde være streng i dette Tilfælde. Men kommer Hr. Barthold snart.

Pernille.

Ja jeg troer vi har ham der, jeg hører ham hoste, som er Signalet.

(Hun gaaer til Døren.)

Eredie Optrin.

Leonore, Pernille, Barthold.

Barthold.

Allerkiereste Jomfrue, jeg kan ikke nægte, at det jo gjør mig ondt, at jeg skal søge hemmelig Leilighed at tale med Dem, da jeg burde kunne giere det offentlig. Men min Kierlighed maae tilsidesætte alt.

Leonore.

Kiere Hr. Barthold, jeg er forvissat om Deres Oprigtighed, og De kan og slaae Deres Liid til min.

D 4

Barthold.

Barthold.

Min smukke Jomfrue, har Hendes Forældre mærket noget til vores indbyrdes Kierlighed.

Leonora.

Ja visselig. Dog er det ikke kommen saa vidt, at de have talt til mig enten om Dem eller andre, skjønt jeg dog har mærket til deres Tanker. Her er en Person, navnlig Damon, en Sprader, som min Moder er forgabet i, og om hvis Fortienester hun idelig taler, samt slaaer paa, at et Fruentimmer kunde gjøre sin Lykke ved Egteskab med ham.

Barthold.

Men Allerkiæreste! hvad siger Hendes Fader.

Leonore.

Min Fader er af en anden Smag, og taler idelig om en Person, som og undertiden kommer her; han hedder Rupert, han skal have mange Penge og laane paa Pandt.

Barthold.

Det var ubehageligt at høre; men hvad siger min skønneste Leonore?

Leonore.

Jeg siger intet, men tænker desto meere.

Barthold.

Paa hvem Allerelsk værdigste?

Pernille.

Vernille.

Det var et underligt Spørgsmaal, hvemt
 skulde Hun vel tænke paa uden Dem; Jeg veed
 det med mig selv, som engang blev indtagen udi
 en rød Kiøle og jeg tænkte ei paa andet; hvergang
 Rebellionen gik, opvæktes jeg i samme Tanker, og
 ingen Tappestreng kunde udslutte dem, Cupido
 rønderer baade Dag og Nat: Er det ikke saa
 Jomfrue?

Leonore.

Du er gal Pige. Ja, Barthold, det er
 endnu ikke Tid til at tale, men vær forsikret om,
 at jeg ikke skal give nogen af de tvende mit Hierte
 og Ja; det eeneste jeg frygter for, er min Fa-
 ders Hengivenhed til Agerkarlens Midler.

Barthold.

Ja, men hvad Raad er herimod?

Vernille.

Min Herre, om De fik en heel Bataillon
 af Raader samlede, saa hjalp det ikke: kunde De
 paatage sig at forestille enten en større Sprade-
 basse end Damon, eller en rigere Venge-Puuger
 end Rupert, var Spillet paa en af disse Raader
 vunden.

Barthold.

At forestille en Nar er min Person og
 Stand uanstændigt, og at udgive sig for en riig

Mand, dertil hører noget andet end blotte Ord, for een som vil have Troen i Hænderne. Dog lykkes en vis Sag med en Jøde, saa findes vel paa Raad.

Leonore.

Ach, min kære Barthold, hvad vil det sige, det kommer mig saa forunderligt for; jeg frygter for all Handel med Jøder.

Barthold.

Ei vidst ikke, der er intet at frygte for. Jeg har funden blandt den Nation ligesaa tjenstagtige og redelige som iblandt min egen; men ellers er dette af en anden Bessaffenhed.

Leonora.

Ach, kære Barthold, stil mig tilfreds og sig hvad er det.

Barthold.

Jeg vilde nødig fortælle det; thi i Fald der intet kommer ud til min Fordeel, vil det ikkun krænke Hende.

Leonore.

Nei, jeg skal ikke sørge derover.

Barthold.

Da skal jeg fortælle det: Min Fader, som boede og døde i Holsteen, havde laant og caveret for en Jøde den Summa Titusinde Rigsdaler; Jøden bedrog ham, og reiste bort. Min Fader

bekom

bekom Dom paa sin Fordring; men det var og alt. Jeg arvede Dommen. Jøden har nu henvend 16 Aar flakket Verden omkring og nu er kommen her til Byen, hvor han skal have gode Commissioner, og fortjener mange Penge. Jeg har derfor givet en Procurator i Commission at faae Jøden arresteret, indtil han enten betaler, eller stiller mig Sikkerhed for det, Dommen indeholder; og hvilken af Deelene ſkeer, faaer jeg en anseelig Deel Penge, som maaffee hos Hendes Fader kunde hielpe paa Sagen.

Leonore.

Ach gid det maatte lykkes.

Pernille.

Jeg hører Husbond rage efter sine Døfter, gaae nu, men kom snart igien.

(De gaae alle.)

Ende paa det andet Dptog.

Tredie

Tredie Optog.

Første Optrin.

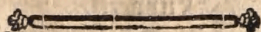
Rupert. (allene)

(Kommer ind som fra Selskab.)

Ja, snak kun hvad I vil, Penge ere dog en herlig Ting; naar jeg har Penge kan jeg faae alle Ting i Verden, Fornøielse, Venner og Vre. Men det er ikke altid saa let at kunde komme til Penge. — Jeg maae lee af disse Penge-Foragtere, naar de sige: Hvad skøtter jeg om hans Penge; Men de tale ligesom Ræven om Kønneborene. — Det er sandt, man giver mig Stipendier i Selskaber, men jeg leer deraf. De Geistlige, hvoraf endeel maaskee paa anden eller tredie Haand udlaaner, siger: det er Samvittighedens Verck; men det begriber jeg ikke. En Kræmmer kan tage 20 Sk. for det, som ikkun er 5 Sk. værd, hvorforsø maae jeg da ikke tage 12 og flere pro Centum! jeg nøder mig jo ei paa nogen. Der raabes saa meget paa denne Menneske-Kierlighed; jeg meener den vises ved at laane: Jeg vover jo, Pantet kunde forringes. Nei, jeg lader mig ikke indbilde, at det er Synd:
Man

Man siger: det er mod Loven, men bliver alle Love holdte? Men det jeg hidindtil har havt er ikkun Papperie mod den rette Negoce. Det duer ei at have med de Fattige at bestille; Thi der er saa megen Udskrigen, saa mange Anklagelser. Nu skal man møde for Magistraten, nu for Politimester. Derfor er det bedst, at komme i Færd med de rige unge Cavallere og dem er det ingen Synd at handle med, thi de komme siden let til det. — Her er ankommen en Jøde ved Navn Bazarus, det er en grum Karl, han forstaaer Kummelen. Jeg har og profiteret ved ham allerede henimod 800 Rdr. Han er prompte, hans Commissioner uden Quaklerie og han kiender sine Folk; bliver han her noget i Byen skal jeg snart profitere saa meget, at jeg ei behøver meere. Det er en retsaffen Karl, han handler med Bøxer, Obligationer og Væbne og alting gaaer ham fra Haanden. Han kommer til mig i Dag, da jeg skal giøre en Handel med ham om et Pant, hvorom vi have giort Aftale. Men jeg skal bruge Forsigtighed. Men hvad Pokker er det for en Skrigen uden for. —

(Han gaaer til Døren, men i det samme kommer Jesper Hovedfulds ind af Døren og støder Rupert over Ende, saa de falde begge paa Gulvet.)

Andet

Andet Optrin.

Rupert, Jesper.

Jesper. (liggende paa Gulvet.)

Au! Au! gid I faae all Verdens Ulykke!

Rupert. (reisende sig)

Ach, hvad er paa Færde.

Jesper.

Au! Au! jeg er dødsens, jeg Elendige.

Rupert. (forfækket)

Jeg maae giemme mine Panter. — Hvad er paa Færde, Jesper.

Jesper.

Au, mit Kallum. Au! au!

Rupert. (omslæbende forvirret)

Siig, hvad er paa Færde: Mine Obligationer, mine Bexel-Obligationer, mine Reverser, og Contra-Reverser, mine Transporter, mine approberede Regninger, mine Bexler, mine pro-forme Bexler, — mine Au, Au. — —

Jesper.

Ach! Herr, see om min Ryg har ingen Skade.

Rupert.

Nei, jeg troer Du er gal.

Jesper.

Jesper.

Ach, Herre, slaae af til 36 pro Centum.

Rupert.

Hvad for Gladder!

Jesper.

Til 30.

Rupert.

Er Du fra Din Forstand!

Jesper.

Au! Au! Farvel alle mine Sidebeene.

Rupert.

Fortæl mig dog, hvad Dig er vedefaret.

Jesper.

Ja, slaae af til 12 pro Centum.

Rupert.

Saae den Skam der gior.

Jesper.

Ach, Herre, lad mig da komme ind paa Hospitalet.

Rupert.

Nei, jeg skal curere Dig selv.

(han tager til sin Stof)

Jesper. (reisende sig)

Ei slaae mig dog ikke, jeg skal fortælle det.

Rupert.

Fortæl det da.

Jesper.

Jesper.

Da jeg kom fra Jøden, Lazarus, som lo-
vede strax at komme, mødte mig tvende Personer,
som sagde: der gaaer Ruperts Tiener, hans Herre
var værd at fastes i Stranden.

Rupert.

Ei andet.

Jesper.

Derpaa kom en Kielling og toeg noget op
af Gaden og slog mig i Ansigtet, sigende: Din
Herre laante min Mand paa min Silkekiol, men
han havde leied den ud og den var ilde tilflyed
da den blev indløst.

Rupert.

Den havde staaet over sin Tid.

Jesper.

En anden Kone kom til mig og sagde: Hils
Din Herre, og tak ham for han saa skammelig
bortfolgte min Ring med den store Steen udi,
der har Du en igien, og i det samme slog hun
mig med en Steen i Nakken, inden jeg vidste et
Ord deraf var jeg omringet af en heel Hob, som
overfaldt mig, og det var Marsag hvort jeg saa
pludselig kom ind af Døren og rendte Herren om-
kuld, hvorfor jeg beder om Forladelse.

Rupert.

Ei det skal Du ei bekymre Dig om, heres-
ter vil jeg ei have med saadanne Folk at bestille,
og

og skal ellers nok forskyldte den Fortred Du haver
hvert for min Skyld.

Jesper.

Vil Herren da indgive en Klage til Høj-
heden, at disse Folk kan blive afstraffede.

Rupert.

Ja det kunde vel lade sig gjøre; men det
giver Vidtløftighed med Process, og deraf er jeg
en Hader, jeg vil ikke berige Procuratorer. Men
skal paa anden Maade give Dig Erstatning.

Jesper.

Himlen velsigne Herren, maae jeg da bede
Han vil forstrekke mig med 2 Rdr. paa min Løn.

Rupert.

Det er intet godt Tegn at optage sin Løn
forud, jeg gjør det ikke gierne, thi først naar
Tiden kommer, saa lader det som Du har tiend
for intet, dernæst kan jeg bruge disse Penge saa
længe mig til Nytte, og af Dig vil jeg nødig
tage Renter.

Jesper.

Men gode Herre, jeg behøver dem.

Rupert.

Hvortil.

Jesper.

Til at fornøe en Seddel i Classe-Lotteriet.

E

Rupert.

Rupert.

Nei, Jesper, jeg laaner Dig intet til saadant, det er at kaste sine Penge bort.

Jesper.

Siig ikke det, Herre, jeg kan jo faae en stor Gevinst.

Rupert.

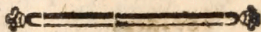
Ja! det er uvist, men taber Du saa er Du jo skammelig skildt ved Dine Penge.

Jesper.

Det er ikke umueligt at vinde, det har man seet paa mange; kan en Skoeflikker vinde, saa kan og en riig Herres Tiener vinde, og jeg bliver ikke skammelig af med mine Penge, thi det jeg taber anvendes jo til min fattige Næstes Nytte.

Rupert.

Ja sers Du ikkun for Dig selv, de Fattige give Dig intet, naar Du ei har noget. — Men hvad er det for et Fruentimmer som leber lige ind.

Tredie

Tredie Optrin.

Personerne af forrige Optrin; En Kone,
meget pialsted.

Tesper.

Det er den Kone, som boede i Herrens
mærke Kiølder, og er skyldig for Huusleie. Hun
seer ud som den dyre Tid. —

Konen. (falder paa Knæ.)

Ach, min Herre, forbarme Eder over mig
og mine fattige Børn.

Rupert.

Hvad vil I, Kone.

Konen.

De fire flette Daler, jeg skylder Dem for
Huusleie, har De taget Dem over mig for, og
nu er Rettens Middel hos mig, og vil giøre Exe-
cution samt tage den Fattigdom fra mig, jeg
haver.

Rupert.

Retten bør have sin Gang, Lille Moer!

Konen.

Ach, Herre, for mine fattige Børns skyld.

Rupert.

Hvad kommer Eders Børn mig ved, jeg
er jo ei Fader til dem.

E 2

Konen.

Konen.

Nei, men deres Fader er død, han saldt
need paa et Skib, med hvilket han foer til Vest-
indien, og sloeg sig ihjel.

Rupert.

Hvorfor saae han sig ikke for, lad de, i
hvis Tieneste han har mistet Livet, hielp Jer,
mig har han ingen Tieneste gjort.

Konen.

Min Herre, jeg har 3 smaa Børn, den
eene kan ei reise den anden, skal de ligge i denne
kolde Tid i Halmen, naar man tager de fattige
Sengeklæder fra dem.

Rupert.

Jeg kan ei heller paatage mig at reise dem,
jeg har i min Ungdom saaet mangen god Søn i
Halmen i Læden.

Konen.

Men, min Herre!

Rupert.

Men, Lille Moer, det er jo Eders egen
Skyld, Huusleie maae man altid være betænkt
paa, det er af den jeg skal svare Skatter og be-
tale Renter.

Konen.

Jeg kunde og betale den, naar jeg fik mit
Stykke Lerret fra Bæveren saa ville jeg sælge det,
det holder 60 Allen.

Rupert.

Rupert.

Ja, her Lille Moer! lad Bæveren give mig sit Beviis at ville levere mig Lørdet, saa skal jeg sende Bud at med Executionen kan beroe.

Konen.

Min Herre, han boer $1\frac{1}{2}$ Miil herfra.

Rupert.

Hvem Pokker har sagt, at I skal lade væbe uden Væn, her ere jo Bævere nok i Staden. Nei, Lille Moer, som jeg siger, Katten maae have sin Gænge.

Tesper. (ved sig selv)

Nei, nu er det Tid. —

(han falder paa Knæ)

Ach, Herre, jeg beder dog for alting hielp denne fattige Enke for hendes smaa Børns Skyld. Jeg vil lade saa meget staae af min Løn, som kan være tilstrækkelig til Leiens Betalning.

Rupert.

Men Du glemmer Omkostningerne.

Tesper.

Og til dem, de kan vel ikke blive saa mange?

Rupert. (til Konen)

Gaae hiem, nu skal jeg strax sende Bud
til Rettens Middel, at ophøre med Forretningen.
(hun reiser sig og gaaer)

(til Jesper, som eg reiser sig)

Jeg kan ei taale den Fattiges Skrig.

Jesper.

Jeg mærker det, Herrens Barmhiertighed
er ubeskrivelig.

Rupert.

See, kommer ikke der min Broder! Saa
pokker i BOLD! Man slipper een og saaer en an-
den. Gaae Du nu hen til Rettens Middel, og
kom saa igien.

(Jesper gaaer)

Fjerde Optrin.

Rupert, Hans Broder.

Broderen.

Kiere Broder! jeg kommer til Dig i Dag,
og beder Du vil giøre mig en Tieneste, som Du
let kan, uden Din Skade.

Rupert.

Femte Optrin.

Personerne af forrige Optrin, Jesper.

Rupert.

Naa, Jesper! hvorledes løb det af?

Jesper.

Rettens Betient betalte selv af sin egen
Lomme Omkostningerne af bare Medynk.

Rupert.

Hvad sagde Konen?

Jesper.

Hun kyssede paa min Haand og bad jeg ville
sige Herren, at hun ønskede Himlen ville betale
Herren for sit Hiertelaug.

Rupert.

Den Stakkel! Nu hører Du, Broder,
hvorledes jeg overhanges, Du maae derfor have
mig undskyldet. — Men Du skulde skrive an-
dre Skrifter; Nyt Aars Vers; Gratulationer
ved fornemme Folks Jorffremmelse, det giver
Penge af sig.

Broderen.

Det er jo et slags Tiggerie, som jeg ei
kan overtale mig til. —

Rupert.

Rupert.

Det er vel saa, men naar Du vil skrive, saa har jeg her en nyttig Bog som kunde forbedres.

Broderen.

Hvad handler den om?

Rupert.

Det er Beregning over Renter af Capitaler fra 1000 Rdr. til 1 Rdr. paa et Aar til en Uge; Men den er ei fuldkommen nok, den skulde være fra 95 til 1 Sk., fra 23 til 1 Time, fra 59 til 1 Minut, fra 59 til 1 Second.

Broderen.

Hvad Ere indlagde jeg mig derved.

Rupert.

Ere — hvo siger Du skal skrive for Ere; Skillingen, min Broer, saa faaer Du altid Ere, ellers kan jeg sige Dig: jeg kan ikke undvære 1 Skilling, Du veed selv jeg fik intet efter vores salig Forældre.

Broderen.

Jeg ikke heller, undtagen min Faders gamle selv Kommenhr, som vor Moder gav mig, da jeg var den sidste og yngste Søn. Og det er af ingen Værdie; om jeg vilde sælge det, fik jeg ikke 8 Rdr. for det. Men jeg bær det til Erindring om vores salig Fader.

E 5

Rupert.

Rupert.

Som jeg siger, Broder, jeg kan aldeles ikke hjælpe Dig.

Broderen.

Hvor kan Du være saa haard, betænk, vi have ligget under et Hierte.

Rupert.

Ja det var den gang, det skeer ei meere; Dog jeg vil tiene Dig udi hvad jeg kan, Du sagde for, at Uhrer ei var 8 Rdr. værd, jeg vil give Dig 10 Rdr. derfor.

Broderen.

Jeg vilde nødig miste det, men da jeg er i Nød for 10 Rdr., som jeg er skyldig min Spiises Bert, saa har Du det der. (han flyer ham Uhrer) Jeg kan vel faae det siden igien.

Rupert. (leverer ham Pengene)

Derom kan vi tales ved en anden gang.

(Broderen gaaer.)

Rupert.

Nu veed jeg ingen skal klage over mig, da jeg gav ham 2 Rdr. meere end Uhrer var værd, selgelig gav jeg ham 2 Rdr., desuden burde Uhrer tilhøre mig, som ældste Søn. Men det er ligemeget, det er min Broder.

Jesper.

Ja, det er sandt, det var et Brodersykke. Men der kommer tvende Mænd.

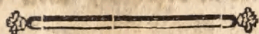
Rupert.

Rupert.

Det er vel ikke Beskikkelses Mænd.

Jesper.

Nei, de ere aldt for ydmyge dertil.

Siette Optrin.

Rupert, Jesper, Tvende Mænd.

Mændene.

Underdanige Tiener, Herr Rupert.

Rupert.

Hvad godt vil I?

Mændene.

Vi ere udsendte af Øvrigheden.

Rupert.

Hvad, Øvrigheden! hvad har jeg med Øvrigheden at bestille? Hvad har jeg gjort? er der kommen nogen Klage ind, saa lad det komme til min Erklæring.

Mændene.

Forslad os, min Herre.

Rupert.

Man bør jo ei blindt hen troe hvad Riel-
tringer sige.

Mændene.

Mændene.

Nei, Deres Velædelhed, De behage ifflun at høre.

Rupert.

Det er let at beskylde, men ei saa let at bevise.

Mændene.

Deres Velædelhed forsværer sig.

Rupert.

Jeg veed jo, at Folk ei skal give deres bort for intet.

Mændene.

De maae have en ond Samvittighed, min Herre! vi ere komne, for at begiere at De efter eget Behag vil give en Gave til en afbrændt Kirke.

Rupert.

Jeg har ingen Kirke afbrændt, lad dem give som har brændt den af, hvad er det for en Kirke?

Mændene.

Det var en Landsbye Kirke, som stoed midt paa Marken.

Rupert.

Hvorledes kunde den da afbrænde.

Mændene.

Nggtet siger, at en gammel Matrone havde efterladt sin Gldpotte, og deraf er det kommen.

Rupert.

Rupert.

Brændte Kierlingen da med?

Mændene.

Nei.

Rupert.

Det var ilde.

Mændene.

Det var vel. Men vi have ei Tid.

Rupert.

Lad mig læse. (han blader om i Bogen) Ha! ha! her har een tegnet: givet 4 Mk. og hans galonerede Hat staaer her uindløst for 11 Mark.

Mændene.

Vi skal videre, min Herre. Vær saa from at expedere os.

Rupert.

Der haver I en heel Fire Skilling.

Mændene.

Hvor meget skal vi give igien.

Rupert.

Lad det følges ad.

Mændene.

Behager da Herren at skrive sit Navn i Bogen.

Rupert.

Nei, jeg er ei for Koes.

Mændene.

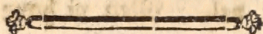
Mændene.

Vi kan see det af Gaven.

(de gaar.)

Rupert. (til Jesper)

Der blev jeg af med de Penge, men jeg
skal knibe dem af ved Leilighed i Tavlen. Hvad
vil den Pige.

Syvende Optrin.

Rupert, Jesper, En Pige.

Pigen.

Om Forladelse, min Herre, jeg veed ei
om jeg gaaer ret? er det ikke her Herr Rupert
boer?

Rupert.

Jo, og det er jeg selv, hvad er til
Tieneste.

Pigen.

Min Herre, jeg skulle hilse saa meget flit-
tig fra min Frue, hun behøver i disse Dage 60
til 80 Rdr., om De vil laane hende samme.

Rupert.

Hvo er Eders Frue, om jeg maae spørge.
(Pigen hvidsker ham noget i Ørene, som ingen hører)

Ja

Ja det er godt, men uden Pant gjør jeg det ikke.

Pigen.

Det var uforkammet, at begiere saadant, her er min Frues Gulduhr og Etui; Kiæderne til begge ere ligeledes af Guld.

Rupert.

Er det og Guld (han betragter det og veier det i Haanden) jo det er rigtigt, men jeg kan ei laane meere derpaa end 50 Rdr.

Pigen.

Ach, min Herre, jeg maae endelig have 60 Rdr., thi jeg skal sige Herren, vi skal om 3 Dage have Ball hos os, og skulle det gaae glip, var vores Huus prostitueret, thi heele Familien har hver givet sit og nu er Touren til os.

Rupert.

Jeg vil da see til, men hvor længe skal det staae?

Pigen.

En Maaned, saa falder Herrens Gage, da det skal blive indløst.

Rupert.

Godt, mit Varn; I veed vel at naat man saaledes laaner, saa giver man Rente; En Skilling af Marken, en Skilling af Daleren, og en Skilling af Rigsdaleren maanedlig.

Pigen.

Pigen.

Ja lad det saa være.

Rupert.

Elke mig Pantet.

(hun leverer ham det)

Rupert.

See her, lille Pige.

60 Rdr. gier 260 Mk. a 1 Sk. er 3 Rdr. 4 Mk. 8 Sk.

gier 90 Daler = 5 = 10

og 60 Rigsdaler = 3 = 12

det er 5 Rdr. 1 Mk. 14 Sk.

Disse trækker jeg fra, saa faaer J tilbage 54 Rdr.

4 Mk. 2 Sk. som udgier 60 Rigsdaler.

(han slyer hende Pengene) Nu skal jeg tegne ved

Pantet, hvor meget der er laant derpaa.

Pigen.

Mange Tak, min Herre. —

(hun vil gaae)

Rupert.

Nei her, lille Pige, det maae indløses

naar Maaneden er ude; thi ellers sælger jeg det.

Pigen.

Det forstaaer sig. —

(hun vil gaae)

Rupert.

Nok et Ord! En Maaned er ikkun fire

Uger.

Pigen.

Pigen.

Det veed jeg. —

Rupert.

Og til en Uge er ikkun 7 Dage.

Pigen.

O! Ja.

Rupert.

Ja, saa er det godt.

(hun gaaer)

Tesper.

Gud bevare os, Herre! det er jo meere end 100 pro Centum. Jeg meente Herren vilde ei have meere med sige Laan at bestille.

Rupert.

Hold Munden, jeg lovede, jeg vilde ei have meere med Kieltringer at bestille, men dette var jo fra en Frue; desuden udkaster jeg ikke det ureene Band, seend jeg saaer det reene.

Tesper.

Ja paa den Maade mærker jeg nok, at jeg maae belave mig paa fleere af de Skienpletter, jeg fik i mit Ansigt i Dag. — Men der kommer Lazarus.

Rupert.

Den Karl er Guld værd. Gaae Du nu ud. —

(Tesper gaaer)

Ottende Optrin.

Lazarus en Jode, Rupert.

Rupert. (omfavnende Joden)

Mon Frere Lazarus!

Lazarus. (omfavnende Rupert)

Mon Frere Rupert.

Rupert.

Jeg har længtes efter Dig.

Lazarus.

Nun, bin ich nicht prompte, meynest Du, daß ich bin wie die Smausen, die mit alte Kleider herumb lauffen.

Rupert.

Jo, det tilstaaer jeg, Du er prompte, har Du Documenterne med Dig.

Lazarus.

Hier sind sie, denkest Du, daß Lazarus fahret mit Kinder-Possen. Da ist der eine.

Rupert.

Naa jeg seer, det er Specificationen paa det Gods og Prætiøsa, som den unge Baron har udpractiseret af sin Faders Sterbboed, hans Broder uafvidende.

Lazarus.

Lazarus.

Ja, stehet nicht Notarius in Hamburg,
sein Name unten.

Rupert.

Jo, Johannes Nassivius, Jur. Ut. Doc.
Not. Pub. Jur. hvad er det?

Lazarus.

Der Notarius schwöret, daß diese Docu-
ment richtig ist. Doc. daß is Document. Da
ist der andre.

Rupert.

Vel, det er et Beviis fra Joden, at den
som haver denne Specification i Hænde, skal have
Pantet imod at betale 20000 Rdr.

Joden.

Stehet nicht Notarius unten?

Rupert.

Jo.

Joden.

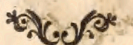
Da ist der dritte.

Rupert.

Det er Brevet fra Pantnaverens til Dig.

Joden.

Stehet nicht der Briefs Nummer hinten,
so wie das auf Posthause ist annotiert.

Rupert.

Jo; hvor er nu den Obligation, som jeg skal give Dig.

Jøden.

Hier ist sie. (han leverer den fra sig)

Rupert. (læser)

Jeg Underskrevne Kiendes og hermed vitterlig gier skyldig at være til Herr Lazarus Jøde den Summa 20000 Rdr., som jeg for et til mig overleveret Pant (hvilket jeg er berettiget til at indløse) er skyldig, og naar bemeldte Pant er til mig overleveret, skal denne min Obligation strax til Betalning være forfalden, og af mig eller Arvinger udbetales med den Summa 20000 Rdr. siger Tyve Tusinde Rigsdaler Dansk Courant, dets til Bekræftelse under min Haand og hosenrykte Signet. —

Rupert.

Ja det er gandske rigtig, nu vil jeg gaae ind efter Pak, Lys og Signet.

(han tager Obligationen med sig og gaaer ind)

Jøden. (allene)

Er ist geizig, ich habe ihm schon, ich soll ihm curiren, Lazarus hat Knip in sein Host.

(han banker paa sin Pande)

(Rupert kommer ind med Lys og tilbage leverer Jøden Obligationen)

Ich

Ich habe heute eine gute Coup gemacht und eine Obligation gekauft für 110 Rdr., die Obligation ist auf 400 Rdr. von eine reiche Cavallier ausgestellt.

Rupert.

Lad mig see den.

(Jøden optager den og tillige 10 Banco-Sedler, hver paa 50 Rdr.)

Vil Du sælge den, jeg har tvende propre Gulduhre, som ere mig Pandtsatte og ei til rette Tid indløste; her ligge de. Vil Du give mig Obligationen skal Du faae dem, der behøves ingen Transport siden Creditors Navn og Datum staar in Blanco.

Jøden.

Nimm weg, Bazarus sigted für Vaterland.
(han leverer Obligationen fra sig og faaer Uhrene)

Rupert.

Du har en Pokkers Hoben store Banco-Sedler, put dem i Din Lomme.

(Jøden vil putte dem i Lommen, men taber med Villien, og lader som han ei mærker det, paa det Rupert skal bukke sig. Rupert som ikke troer at Jøden har mærket det, sætter strax Jøden over den, bukker sig derpaa need og holder paa Jøden, raabende:)

Au! au! jeg elendige Menneſke.

Jøden.

Was ist, was fehlest Dir?

§ 3

Rupert.

Rupert.

(som staaer endnu bukkende og holder paa Joden, raaber:)
 Nu! au! den forbandede Podagra, den
 forbandede Podagra.

(Imedens han staaer saaledes og bukker sig, for at til-
 praktisere sig den falske Seddel, staaer Joden bag
 ham og under Udraab af disse Ord:)

Joden.

Du wirst ein reicher Mann Rupert.

(bytter han Obligationen med en anden, som han
 har i sin Barm)

Rupert.

Ach hielp mig hen til Stoelen, at jeg kan
 expedere Dig.

Joden.

(tager ham bag til under Livet, for at hielpe ham, men
 med den venstre Haand praktiserer Uhret af
 Lommen, som Rupert nyelig fik af sin Broder,
 i Tanke det er et Gulduhr, for at faae Værdie
 for sin Seddel, og raaber idelig imedens han
 leder ham)

Du wirst ein reicher Mann, Rupert.

Rupert.

(sætter sig need, forsegler Obligationen, og underskriver
 den, efter at han har seet paa det stemplede Pa-
 piir, og sagt:)

Jo, det er rigtig.

(leverer den til Joden og siger:)

Nu vil jeg see hvad her bliver af.

Joden.

Jøden.

Du wirst Dein Lebenszeit auf Lazarus denken.

Rupert.

Nu, mon Frere, nu skal Du love mig, at Du ei vil forlade mig, at vi kunde have Gavn af hinanden.

Jøden.

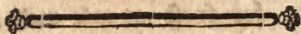
Weis Du was, Rupert, ich schwere nicht gern, aber, (han tager ham i Haanden) Verlaß ich Dir, so verlaß mich der Henker.

Rupert.

Nu det er godt. Kys mig før Du gaaer.
(Jøden kysser ham paa Stolen)

Lazarus. (i det han gaaer)

Lebe wohl, Du wirst mir ofters nöthig haben.

Niende Optrin.

Rupert.

(Springer op af Stolen, gnier sig paa Armen og siger:)

Ha! ha! her har jeg gjort en god Fangst, her har jeg Prætiesa for 40000 Rdr., som ere 124000 Rdr. værd, i det ringeste vinder jeg 60000. og jeg staaer ingen Hasard; thi jeg be-

taler hverken Jøden eller Pandthaveren, før end jeg faaer Pantet. Nu maae jeg see om det var en halvhundred Rigsdalers Seddel, Knekten tabte. (han tager den op af sin Lomme) Jo, faae Skam er det saa. Ha! ha! min gode Smaus, Du har fortient den let. Jeg skyndede mig med at expedere ham, at han ei skulde savne den. Her er den Obligation, som jeg tiltusfede mig for de tvende Guld-Uhre, de stode hver ikkun for 36 Rdr., dette Snit gif og an. (han læser den) Damon — det er den Person som gier Cour hos Jomfrue Leonore. Jeg seer baade Creditors Navn og Datum staae in Blanco; Ha, ha, Monsieur Letspringer! Du skal snart komme til at betale. Jeg vil sætte mit Navn derudi og Datum saaledes at den kan være strax forfalden. (Han sætter sig ned og skriver det, kalder paa Jesper:) Jesper! (Jesper kommer ind) Hør! Jesper, nu gaaer jeg ud, for først at tale med en Cavallier, som skylder mig nogle Penge, dernæst, for at faae mig en liden Pige, som jeg har Die paa, til Kone.

Jesper.

Har hun Skillingen, Herre?

Rupert.

Det kan Du vel tænke, jeg er ingen Nar, at tage en fattig Brud, der maae noget for noget.

noget. Men jeg vil see hvad Klokken er.
(han søger efter sit Uhr, og siger:) Hvad Pokker er
det! Hvor er mit Uhr, har Du taget det?

Jesper.

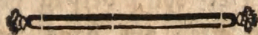
Nei, Herren havde det hos sig, da Jø-
den kom.

Rupert.

Det er sandt. (til en Side ved sig selv) Mon
Jøden, da han hialp mig, har praktiseret det
af min Lomme? Ja saa har han gjort det af
Spøg, og er det for Allvor har han ei profiteret
meget: Nu givr jeg mig ingen Samvittighed
over at beholde Banco-Sedlen. (til Jesper) Kom-
mer nogen og vil indløse Panter, maae de kom-
me i Morgen.

(De gaae begge.)

Ende paa det tredie Dptog.

Fjerde Optog.

Første Optrin.

Jeronimus, Lucilie hans Hustru.

Jeronimus.

Det er godt nok, min Hierte, at han er artig; men hvad vil det sige, dermed kan han jo ikke føde Kone og Børn; Jeg forundrer mig meget over, at Du, som er en Kone til Mars, kan see paa saadanne Ting; Det retskafne, min Hierte! det retskafne.

Lucilie.

Ja, hvad er der at udsætte paa ham; han har jo Midler; thi hvorledes kunde han føre sig ellers saavel op, og han har jo desuden rige Forældre.

Jeronimus.

Ach! sig ei det, derpaa have vi mange Exempler, hvo veed om hans Forældre have Midler, vi kiende dem jo ikke; veed vi om han ikke har oppebaaret saa meget, at han ei kan faae meere. Naar han havde faaet hende, saa fik vi først at see, hvorudi Midlerne stak.

Lucilie.

Lucilie.

Ja, jeg gjør det for det Beste og Du kan ei fortryde paa, at jeg siger hvad jeg synes.

Jeronimus.

Jeg takker Dig, min Høne, jeg veed det gode Hiertelav. Men jeg har udseet en Mand, som er hende meere tienlig, og hos hvilken hendes Midler kan ikke allene blive bevarede, men endog foregedede.

Lucilie.

Hvo er det?

Jeronimus.

Det er Rupert, en Mand, som sidder varm; en Mand ved sine stadige Aar.

Lucilie.

Men, min hierte Mand! Folk siger om ham, at han skal udsue sin Næste med ubillige Renter, der er dog ingen Velsignelse ved saadant.

Jeronimus.

Ei Snak, Folk siger, skal man lære sig om hvad Folk siger.

Lucilie.

Innidlertid har jeg dog hørt det for vist.

Jeronimus.

Du maae have hørt det eller ikke hørt det, saa gjør det ei noget til Sagen. Saasnart en Mand ei staaer med Pungen aaben til alle og enhver;

enhver; Som ei vil laane ud uden han seer sig
forsikred, saa hedder det strax: Han aagrer. Og
denne Klis sættes ham paa af onde Betalere. En
Mand skal jo have Renter af sine Penge, naar
han lever af samme. Jeg tager jo ligesaa.

Lucilie.

Sa, men ei ubillige Renter.

Jeronimus.

Ei hvo siger, han tager ubillige Renter.
Men der kommer vor Daatter og Pernille, hvad
gielder Leonore holder med mig.

Lucilie.
Hvad gielder hun flaaer sig til mit Partie.

Andet Optrin.

Leonore, Pernille, Personerne af
forrige Optrin.

Jeronimus.

Mit Barn, her er en Knude, Du skal
løse og bedst kan løse: Et Beddemaal er giort
imellem Din Moder og mig. Jeg treer Du vil
holde paa mit Partie.

Lucilie.

Og jeg haaber Du sander med mig.

Leonore.

Leonore.

Hillemænd! det er haardt for mig, jeg vilde nødigt dømme Dem imellem, med mindre De kunde begge blive lige fornøiede.

Jeronimus.

Nei, det kan ikke gaae an.

Lucilie.

Nei, det er umueligt.

Leonore.

Mine Forældre sige ikke det; jeg har læst om et ungt Menneske, som skulde sige en Dom af mellem tvende unge Syster, hvo af dem der var den smukkeste; hvorpaa han sagde til den eene: I er den smukkeste Neder, og til den anden: I er den smukkeste Perser, hvormed de begge vare fornøiede.

Jeronimus.

Nei, mit Barn, det gaaer Dig selv an.

Leonore.

Angaaer det mig selv, saa kan jeg ikke dømme i min egen Sag.

Jeronimus.

Ikke saa, det angaaer Dig siden, men os nu, det er at sige reent ud, Din Moder synes, at da Du er kommen til den Alder, at Du burde giftes, saa vilde hun have en Mand til Dig, og har foreslaaet Mr. Damon.

Leonore.

Leonore.

Jeg takker for Hendes Kierlighed.

Jeronimus.

Men jeg synes ikke om det Partie, derimod
er Mr. Rupert en sat Karl, ham vil jeg foreslaae.

Leonore.

Jeg er min Fader forbunden for hans gode
Hiertelav.

Jeronimus.

Ja, mit Barn, Du kan ikke have tvende
Mænd paa engang.

Pernille. (ved sig selv)

Nei, det er ikke saa got.

Leonore.

Ingen af dem.

Jeronimus.

Ikke Rupert.

Lucilie.

Ikke Damon.

Leonore.

Hverken den Eene eller den Anden.

Jeronimus.

Dermed er jeg ei fornøiet.

Lucilie.

Jeg er dermed ei tilfreds.

Leonore.

Leonore.

Jeg sagde jo før, at mine Forældre vilde blive begge lige fornøiede.

Jeronimus.

Hvem vil Du da have, om Du maatte raade Dig selv?

Leonore.

Herr Barthold.

Jeronimus.

Ja, derimod skal nok findes Raad, men Pernille, Du staaer saa stille, skal Du Trætten imellem os.

Pernille.

Nei, Hosbond! jeg er kun Auscultant og har ingen Botum.

Jeronimus.

Du skal ei sige Dit Botum, men Din Meening.

Pernille.

Er der da Forskiel paa et Botum og en Meening.

Jeronimus.

Hvad der er nu, veed jeg ikke, men i de Dage jeg sad i Søe-Retten var der, thi et Botum bestoed af mange Meeninger; man kunde og frasalde en Meening, endskiendt den var ret,
men

men naar man haade givet sit Votum, hvad enten det var ret eller ikke, saa maatte det staae fast.

Vernille.

Ja, saa siger jeg: Hvad den Person angaaer, som Madamen er for, saa er det saadan een, som kunde være for mig, thi naar vi tilsidst ei havde andet at leve af, kunde vi sætte os need og holde Dandseboed, og, omendskjønt han et par Gange om Aaret maatte dandse til Sluttesriet, kunde jeg dog fortiene Brødet og holde Næringen ved lige.

Lucilie.

Hold Din Mund.

Jeronimus.

Lad hende tale, min Engel, Pigen har Forstand.

Vernille.

Men for Eders Daatter, at gistes med saadan en Springer, der intet forstaaer og tager sig for, vil Bettelstaven blive det visseste, og jeg kom tilsidst til at give Eders Daatter og ham en Skilling i Almisse.

Jeronimus. (til sin Kone)

Seer Du det, Kone.

(til Vernille.)

Widere. —

Vernille.

Vernille.

Det var den eene Meening, nu kommer jeg til den anden; Mr. Rupert er derimod saadan Person, som jeg endog i min Ringhed har den allervederskyggeligste Afstøje for.

Jeronimus.

Afstøje, siger Du?

Lucilie.

Lad hende tale, min Engel! Pigen har Forstand.

Vernille.

Ja, Hosbond, ret Afstøje. — En Person, som ingen Samvittighed har, — som søger sin Glæde i at pine sin Næste — som gaaer med et skræksomt Ansigt, ligesom der vare tusinde Trolde efter ham — en Menneſke-Hader — saadan en gav jeg endnu mindre min Daatter. Og om han engang efter Himlens Heren kom til Bettelstaven, saa rakte jeg ham ikke en halv Skilling.

Jeronimus. (vrængende efter hende)

Ikke en halv Skilling; hold nu Munden.

Vernille.

Tillad, Hosbond! af disse tvende Meeninger gior jeg et Botum, som staaer fast, at ingen af disse tvende Personer ber eie Eders Daatter.

G

Jeroni

Jeronimus.

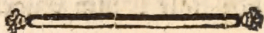
Da spørger jeg ingen meget derom. Jeg
har bestilt ham her til os i Dag.

Lucilie.

Og jeg Hr. Damon.

Pernille. (sagte)

Og Jomfruen og jeg Herr Barthold.
(høit) Men det banker.

Tredie Optrin.

Rupert, Personerne af forrige Optrin.

Jeronimus.

Velkommen, Herr Rupert.

Rupert.

Jeg takker mangfoldig.

Jeronimus.

Sid need.

Rupert.

Det gøres og nødig; thi jeg er saa træt
af at løbe fra et Sted til det andet, at jeg neppe
aarer meere.

Pernille.

Pernille.

Har der da været nogen efter Herr Rupert.

Rupert.

Nei saa men har der ikke ; men jeg har været efter andre , jeg skal fortælle Herr Jeronimus: for nogen Tid siden kom et Menneske til mig og begierede Laan af 50 Rdr. paa en Guld-Daase ; jeg laante ham den , for at tiene ham. Efter at han havde bekommet Pengene , begierte han af mig at maatte forsegle Daasen med sit Signette , som jeg og tillod , men hvordan det er gaaet til eller ikke , saa har han saa listig praktiseret en anden i steden , og da han efter det fastsatte Tid ei indfandt sig , for at løse den , aabnede jeg det forseglede , men i samme befandt en Bløe-Daase. Nu vilde jeg see at faae ham opsourgt ved Politiet.

Pernille.

Var der da intet Tobak i Daasen.

Rupert.

Hvad kunde det hielpe , lille Pige , naar jeg blev af med mine Penge.

Jeronimus.

Men , min kære Ven , det var jo ei forsigtigt.

G 2

Rupert.

Rupert.

Det er saa; men Gielden reiste sig fra gammelt Tid.

Vernille.

Jeg synes Herren sagde, han laante ham paa Daasen for kort Tid siden.

Rupert.

Ja, det er sandt, han havde efter Beviis været mig Penge skldig i nogle Aar, og deraf svaret Renter, men nu vilde jeg have Pandt.

Vernille.

Ja, er der betalt Renter i nogle Aar, er vel ikke Herrens Skade saa stor.

Jeronimus.

Lie stille, Næseviis! Men, Herr Rupert! et Ord; Han skulde ikke laane saaledes, det er jo bedre at see sine Capitaler anderledes udsat, det giver ikke saa megen Fortredelighed.

Rupert.

Ja, Herr Jeronimus, jeg har fra min Ungdom af omgaaet med Pengelaan; det første jeg kom herover fra Jylland, kom jeg til at tiene for Dreng hos en Hofekræmmer; Jeg skammer mig ikke ved at sige det; thi det er jo ærligt. Samme Hofekræmmer havde sin Boed uden for en Kielder, hvor der søgte adskillige, deels
Brng=

Bruggerkarle, deels Krammer- og Skriver-Drenge; disse spillede Kort og Lærninger; naar nu en af dem var forlegen for Penge, saa søgte de ud til mig, som altid i Førstningen havde af min Husbonds Penge, dem laante jeg, men tog Pant, Daaser, Spænder og Lommeuhre. Jeg satte dem ei længere Tid end heit 8 Dage, og løste de det ikke, beholdt jeg det; men naar de løste det, (thi jeg holdt ærlig Løfte,) betalte de mig ikkun en Skilling af Marken. I en kort Tid samlede jeg mig et heelt Huse-Skift fuld af Penge, siden vidste den heele Gade at søge til mig, derefter leiede jeg mig et Kammer, hvor enhver vidste at finde mig. Jeg holdte engang hver Maaned Auction, og saaledes har jeg slaget mig igiennem til god Velstand. Nu laaner jeg tillige paa Caution.

Pernille.

Det var en priselig Begyndelse, at laane sin Næste til Spil.

Jeronimus.

Tie! Men kan man ikke fixeres ved Cautioner.

Rupert.

Til Datum er det ikke sleet. Jeg bruger ellers den Maade, at jeg ofte gaaer op paa Hof- og Stads-Retten, tilforn paa Byetinget, for

at see, hvo der er stævnet, gaaet Dom over, eller har pantsat; mærker jeg Uraad, saa gjør jeg Arrest; thi (han hviler til Jeronimus) Datum paa Beviset staaer altid in Blanco, at jeg kan gjøre det til forfalden, naar jeg vil.

Jeronimus.

Det er dog hasardeerligt.

Rupert.

Ja jeg har og noget andet i Sinde her-
efter. Jeg staaer i Begreb med en Handel,
hvor jeg om en kort Tid agter at profitere vidst
40000 Rdr. Jeg hazarderer intet, thi jeg har
Sikkerhed for mig i min Lomme. Naar disse
Penge indkommer, kieber jeg mig et Jordegods
og takker Himlen, som har hiulpet hidtil. Men
er det ikke Jomfruen der staaer.

Leonore.

Jo det er mig som er Jeronimi Daatter.

Jeronimus.

Kom nærmere, min Daatter, seer Du
ikke den Mand, som jeg har tiltænkt Dig til Din
Egteskalle.

Rupert. (reisende sig)

Tiener, min smukke Jomfrue; nu sad jeg
og fortalte Hendes gode Fader, at jeg med første
havde i Sinde at kieber mig et Jordegods.

Leonore.

Leonore.

Saa, gjorde Han det.

Rupert.

Ja, hørte Hun det ikke.

Leonore.

Jeg hørte endeel om Penge, som vare samlede i et Huse-Skift og som skulde ødes ved et Jordegods, var det ei saa min Herre sagde?

Rupert.

Nei, at øde dem har jeg ei i Sinde; Jeg vil købe mig et Jordegods og der skal vi to boe tilsammen.

Leonore.

Vi to! Nei, min Herre, De tager feil; for det første har jeg aldeles ingen Enst til Landvæsenet, ei heller forstaaer jeg det; dernæst har jeg givet mit Hierte bort til en anden.

Rupert.

Maatte jeg spørge, hvo det er?

Leonore.

Derudi kan jeg gierne tiene Dem: Det er Herr Barthold, som er Officeer, om De kender ham.

Rupert.

Ha! ha! Jomfrue, jo vist; Men det bliver tilsidst fattigdom.

Leonore.

Det bliver min Sag; jeg skal, uden at incommodere Deres Penge-Casse, bære den mig tilskaffede Fattigdom, med et lettere Sind end De Deres Obligationer og Panter.

Jeronimus.

Ei Snak, lær sig intet derom, Herr Rupert! det skal nok finde sig; vær saa god at komme igien i Aften.

Rupert.

Farvel da saa længe. (til Jomfruen) Hun faaer vel et andet Sind.

(Han gaaer)

Sierde Optrin.

Jeronimus.

Nei, see! begynder Du og at opsætte Dig imod Din Fader; jeg skal vise Dig noget andet.

Leonore.

Men, min Fader! betænk dog hvad I gjør; I vil nøde mig til at ægte et Menneske, som jeg for min Død ikke kan lide, og skille mig ved den, som jeg har givet mit Hierte.

Jeronimus.

Jeronimus.

Det er uden mit Samtykke. Slidder, Sladder! den Kierlighed gaaer snart over, i Morgen har Du glemt den.

Leonore.

Jeg skal aldrig glemme den saa længe jeg lever, thi det er med mit Samtykke.

Jeronimus.

Hør, mit Barn! Et Ord saa godt som tusinde; i Alsten skal det være færdig.

Pernille.

I Alsten ligger Rupert i vor Kendesteen.

Jeronimus.

Hold Munden, hvad kan Du raade dertil.

Pernille.

Jeg skal sør leie tvende af Byens bedste Udhalere til at slaae Arm og Been i tu paa ham, naar han vil nærme sig til Huset i Alsten, og da troer jeg ikke Husbond giver sin Daatter bort til en Krebbling.

Jeronimus.

Herud, dit Skarn. — Men det banker.

Pernille.

Det er Hr. Damon.

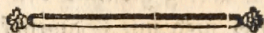
Jeronimus.

Der kommer min Kones Afsud.

(han gaar)

Leonore.

Og min Dievel.

Femte Optrin.

Damon, Leonore, Pernille.

Damon.

Votre très-humble Serviteur charmante Jomfrue. Det er mig tiert at see Hende. Jeg har længtes meget.

Leonore.

Har De det.

Pernille.

Jeg har min Troe og længtes meget efter Monsieur. — Med Forlov, det er en deilig Stof. (hun tager og beseer den) Dette er vel en Guldknep. De fører Dem galant op.

Damon.

Til Naade; Jeg har været til Giest til Middag, og var inviteret til Ball til Aften; men afflog det for min smukke Jomfrues Skyld.

Leonore.

Leonore.

For min Skyld, det var en unødvendig
Gierning.

Damon.

Hvi saa, Allerkiereste.

Leonore.

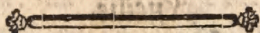
Det Ord, Allerkiereste, kan jeg ikke tage
imod; thi mit Hierte siger mig gandske andet.

Damon.

Naa! Naa! Men hvor er Hendes Mama?

Leonore.

Ja, det er en anden Sag. — Der
kommer Hun.

Siette Optrin.

Lucilie, Personerne af forrige Optrin.

Damon. (Kysser paa Lucilies Haand)

Jeg glæder mig ved at see Madamen see
saa vel og munter ud.

Lucilie. (tager sig om Hagen)

So det gaaer nok an. Men hvad Nyt?

Damon.

Damon.

Jeg veed sandelig ikke; jeg har ei været af min Stue den gandske Dag før nu.

Pernille.

Med Tilladelse, Monsieur sagde jo før, at han havde været til Giest.

Damon.

Ja, hos mig selv, lille Pige.

Lucilie.

Det er smukt, at han lever saa indgetogen.

Damon.

Naar jeg omgaaes nogen, saa er det mine Overmand; man kan altid faae Leilighed til at øde Penge.

Lucilie.

Deri har Han ret.

Pernille.

Ja, Madam, jeg har altid holdet af Monsieur, han klæder sig net. (til Damon) Han har vel og en Hoben Klædninger.

Damon.

Ja.

Pernille.

Men hvad er det for Papiir, der sidder inde i Hans Kiol-Verme.

Damon.

Damon.

Ha! ha! Min Tiener har glemt at tage Nummeret af. Jeg vil sige, Hierte Madame! jeg bruger den Maade at sætte Nummer paa mine Klæder, paa det jeg kan vide at anføre dem, da min Tiener skal svare dertil.

Lucilie.

Det er accurat; Men hvor mange Klædninger har De da.

Damon.

For Nye Aar havde jeg foruden Kapper og Fraqver 12, men nu ikkun 8.

Pernille.

Men her staaer No. 315.

Damon.

Ha! ha! nu husker jeg det, jeg var paa et Ball forleden, og da traaf vi Nummere; min Dame var saa artig, at hun tog en Traad af sin Fille-Øske, og syede Nummer paa mit Kiol-Ørme.

Pernille.

Det har været et stort Ball 315; det stoed vel paa Grønland? ellers har denne Dame fileret med ubleget Traad.

Damon.

Det maae være hendes Sag — (til Lucilie)
Maae jeg præsentere Madamen denne Bouquet,
og

og min smukke Jomfrue ligeledes een.

(Lucilie og Leonore tage imod dem; men Leonore giver
sin til Vernille)

Jeg har ellers i Sinde at købe mig en Caracteer,
saa Jomfruen ikke skal blive fortrydelig, naar
Hun bliver Frue.

Leonore.

For min Skyld skal Han ikke umage sig;
den Caracteer, som jeg begierer, er at kaldes Kone
til den, jeg elsker.

Damon.

Men ved mig kan Hun faae begge Deele.

Vernille.

Jeg vil gierne for intet overlade nogle af
dem, Madamen behager daglig at caractisere
mig med.

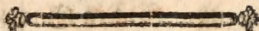
Damon.

Madame, Deres Daatter foragter mig,
og Deres Pige forhaaner mig; det er alt for
uford  ieligt.

Lucilie.

Hold inde, Vernille! H  r, min Herre,
hvad jeg har lovet skal jeg bringe i Rigtighed;
v  r Han ikkun saa god at komme igien i Aften.

(han gaaer)

Endende

Syvende Optrin.

Lucilie, Leonore, Pernille.

Leonore.

Men, min Moder, jeg haaber, at Hun ikke misbruger sin Myndighed over min Fader og mig, til min timelige Ulykke med denne —

Lucilie.

Nei, jeg stræber for Dig. —

Leonore.

Men er det at stræbe for min Ulykke, at kaste mig udi den yderste Fordærvelse.

Lucilie.

Hvad er der paa ham at sige? er han ikke et smukt Menneske, beleven, og kan vente Midler.

Leonore.

Hvad hans Smukhed angaaer, da kan samme ikke indtage mig, jeg seer paa Fortienester, hvad Pine var det ikke for mig i Selskaber at have en Mand, som alle holde for Nar. Eller en Nagerkarl, som alle giver Gloser og Gluffer, hvorover jeg bliver rød og bleeg: Hvad dennes Midler angaaer, da stoed det vidst skrevet i Dag i hans Kiol-Ærme. Jeg veed ei hvor Mama kan

kan være saa indtagen i denne Praler, som jeg er vis paa, sidder i Borg og Gield til begge Dreene.

Lucilie.

Nu vil jeg gaae ind og tale med Din Fader om den Sag. — Men hvo kommer der.

Vernille.

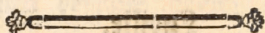
Det er Herr Barthold.

Lucilie.

Hvad vil han?

Vernille.

Det samme som de andre.

Ottende Optrin.

Barthold, Personerne af forrige Optrin.

Barthold.

(Kysser Lucilie og Leonore paa Haanden)

Pardonner min Frihed.

Lucilie.

Alt forladt; Vil Han tale med mig, eller min Mand, er Han os hiertelig velkommen.

Barthold.

Barthold.

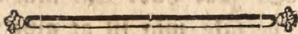
Ja visselig er det mit Vrende at tale med Dem Begge.

Lucilie.

Vernille, kald min Mand ind!

Vernille.

Der kommer Han.

Niende Optrin.

Jeronimus, Personerne af forrige Optrin.

Lucilie. (til Jeronimus)

Min Hierte! Her er en god Herre, som vil tale med os begge.

Jeronimus.

Med os begge?

Barthold.

Ja, min Herre, med Dem begge om den Tredie.

Jeronimus.

Herr Barthold! jeg kan gierte mig til Deres Vrende, ja det er godt nok, men det er for sildig.

§

Barthold.

Barthold.

For sildig skulde jeg ikke troe det var, naar De veed mit Verende, og jeg vil derfor sige hvori det bestaaer, nemlig at begiere Deres Jomfrue Datter, for hvem jeg længe har baaret Godhed, til min Hustrue.

Jeronimus.

Ja, De skal have Tak min Herre; men jeg kan ikke overtale mig til at give min Daatter bort til nogen af militair Stand.

Barthold.

Hvad kan De have paa Standen at sige, min Herre; er det ikke den ædelste, den nødvendigste Stand og hensigter til Deres Livs og Gudssets Conservation.

Jeronimus.

Alt saadant tilstaaer jeg; men nu har vi, Himlen skee Tak, Fred. Men ellers at give sin Daatter bort til en Mand, som skal gaae i Krig, det er jo at opfylde Enkers Tall.

Barthold.

Min Herre! der æder og drikker sig flere ihjel, end der dør i Krig. Vi skal jo engang dør og hvad større Vre end at dør for sit Fædreland.

Jeroni-

Jeronimus.

Ja, jeg har læst saadant i gamle Kroniker om Urens Seng; men den er temmelig haardt reedet, jeg ligger heller paa min egen gode bløde opredte Seng.

Barthold.

Det er efter Deres Tanker, og jeg misunder Dem den ikke.

Lucilie.

Nei, min Herre, jeg kan aldrig raade min Mand dertil, jeg er saa bange for en rød Kiøle, saa jeg veed ei hvad.

Barthold.

Der findes i den Stand som i andre Stænder baade onde og gode.

Jeronimus.

Ja, min Herre! dermed vil jeg ikke indlade mig, men her er noget andet i Veien.

Barthold.

Hvad kan det da være?

Jeronimus.

Min Daatter har jeg allerede lovet bort til een, jeg særdeles kiender, og som jeg veed er i Stand til at forsørge hende, uden at hun nogen Tid skal komme til at trænge.

Lucilie.

Det er en civil Person og hendes Ege i Stand og Alder.

Jeronimus.

J Stand nok, men han er noget ældre end hun.

Lucilie.

Hr. Damon er ikke 25 Aar.

Jeronimus. (til Lucilie)

Naa, lille Kone, derom kan vi tale siden.

Barthold.

Hvad Jomfruens Stand angaaer da har jeg ikke noget paa den at sige, og jeg ombytter derfor ei heller min. At De har givet Deres Bøste bort siger intet, naar Jomfruen ei har givet sit Minde dertil. Jeg haaber og at forsørge Hende. Men at Hun aldrig skal komme til at trænge, derfor raader allene Forsynet.

Jeronimus.

Ja forsørge og forsørge er to; et er at spise tørt Brød, et andet Brød med Smør paa.

Pernille.

Jomfruen spiser gierne tørt Brød i Nødsfald med Herr Barthold.

Jeronimus. (til Pernille)

Hold Munden. (til Barthold) Jeg vil sige saa meget, som De selv fatter; Forældre see gierne

gierne at give deres Daatter bort til den meest Formuende; som naar for Exempel: een frier med 2000, een med 4000, og atter een med 10000, saa giver jeg hende til den sidste.

Pernille. (sagte)

Om det end var Rakkeren.

Barthold.

Men det er jo at sætte sin Daatter paa Auction.

Jeronimus.

Han maae kalde det hvad han vil, saa maae ingen fortænke mig, at jeg seer min Daatter forsynet med een, jeg tillige veed er en god Huusholder.

Barthold.

Forlad mig det, jeg er ingen Oder, ei heller nogen Blodsuer. Det jeg har arvet har jeg for det meeste anvendt til min Etablissement, jeg er uden Gield og kan med Forsynlighed leve af min Gage, og naar Deres Daatters Arv, til hvilken jeg dog ei beiler, kommer til, kan vi leve vel. Dersom min salig Fader ei var bleven bedraget, kunde jeg og have været en Capitalist, og dersom een Ting lykkes mig i Dag kan jeg igien blive det.

Jeronimus.

Ja, min Herre, et er hvad vi kunde og burde have, et andet hvad vi virkelig have, Han

maae forlade mig, der kan ei blive noget af.
Jeg takker for Hans Godhed, og kan vi i andre
Ting være til Tieneste skal det være os en For-
neielse og Ære.

Barthold.

Jeg behøver ingen anden Tieneste.

(han gjør sin Compliment og gaaer)

Lucilie.

Hierte Mand, jeg har et Ord at tale med
Dig allene.

Zeronimus.

Gierne.

(de gaae.)

Tiende Optrin.

Leonore, Pernille.

Leonore.

Pernille !

Pernille.

Jomfrue !

Leonore.

Hvad siger Du nu.

Pernille.

Det samme Hun sagde før.

Leonore.

Leonore.

Jeg sagde jo intet.

Vernille.

Jeg ikke heller. Hvi talede Hun ikke, da Herr Barthold begierede Hende.

Leonore.

Ach, Vernille, det var mig umueligt, men trost mig hierte Vernille! meener Du Barthold nogensinde kommer her.

Vernille.

Derfom han elsker Eder, som han vidst gjør, saa er alt Haab ikke ude.

Leonore.

Jeg tvivler ikke paa at han jo elsker mig, men — ach jeg kan ikke tale.

Vernille.

Hør, Gomsfrue, vel er det saa at Hendes Fader har besluttet i Aften, at Egte-Contracten skal sluttet, men jeg vil see det først, thi Hendes Mama er for Mr. Damon, og jeg kiender Hende, Hun lader sig ei derfra overtale, Hun er alt for stiv til at give efter, og gif for i Fieddelen end søiede sin Mand, naar hun engang har sat sig noget i Hovedet, altsaa gaaer det ikke saa let og hastig af, her vil blive et Pokkers Huus. Jeg vil see at faae strax Herr Barthold i Tale, og bede ham være tilstede, naar

Klokken er 7, maaskee det kan være bragt i Rig-
tighed, som han taledes om i Henseende til Jæden —
Gaae nu, Jomfrue, fra mig, at Hendes Forældre
ikke skal tænke at vi overlegge noget sammen. Jeg
vil strax bede Madamen at faae Forlov til at gaae
et Dieblisk ud.

Leonore.

Men hvad Vrende vil Du giøre Dig.

Pernille.

Bekymre sig intet derom, gaae, siger jeg,
og lad det være min Sag.

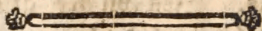
(Leonore gaaer)

Pernille. (allene)

Hvad Vrende jeg vil giøre mig? Enten
ligger min Moster for Døden og vil tale med mig,
eller min Morbroder har brekket sit Been, eller jeg
maa lade mig tegue hos Klokkeren. Ha! ha! En
Tienestepige i Kiøbenhavn skulde nu omstunder
være saa dum, at hun ei kunde finde paa Vrende,
naar hun vil endelig ud. Men Tiden er knap, jeg
maa løbe.

(hun gaaer)

Ende paa det fjerde Dptog.

Femte

Femte Optog.

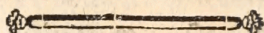
Første Opttrin.

Jeronimus. (allene)

Jeg har havt en Pokkers Allarm med min Kone, hun er færdig at blive gal, og vil endelig have sin Billie. For at stille hende tilfreds lover jeg det skal skee, hvad hun vil have, derved bekom jeg nogle Timers Roelighed. — Min Daatter græder, jeg maae ikke saae min Billie, min Kone er indtagen af Mr. Spradebasses Forsængelighed, jeg, som bedre indseer hendes Bedste, vil have hun skal ægte Rupert: Hans Nagren stod mig vel ikke an, men den ophører nok med Tiden. Min Kones Billie skal vige for min. Men kan jeg derimod kalde det faderlig Kierlighed, at tvinge min Daatter til at ægte den hun ikke kan lide? Strækker min Myndighed sig saa vidt, nei, hun bør have sin Billie, helst det er ei udi nogen lastværdig Sag. Men skal jeg paa min Alderdom leve i Uroelighed med min Kone? — Ach, jeg elendige Mand, jeg er gandske tvivlsraadig. — Holdt! jeg veed et Raad, min Daatter skal ingen af dem have, saa faaer baade min Kone og jeg

min Willie. — Ja, men hvorledes bliver det da med min Daatter, hun vil have Barthold. Men der kommer hun og Pernille.

Andet Optegn.

Jeronimus, Leonore, Pernille.

Jeronimus.

Naa, Leonore, har Du betænkt Dig.

Leonore. (paa Knæe.)

Ah, allerkiæreste Fader! Jeg beder Eder for aldt det, som helligt er, tillad ei min Ulykke, forbarm Jer over mig Eders eeneste Barn, som herved rigger sit Liv af Eder, drøb mig heller for Eders Fodder og vær forvissat paa, at Døden er ei saa smertelig for mig, som det kummerlige Liv, i hvilket jeg skulde være, ved en af disse tvende Personer, som jeg har saa stor Afsky for, slut mig heller inde min Livs Tid. Jeg beder Eder med mine grædende Taare, luk ei Eders Faderlige Hierte til for mig og ynkes over min Elendighed.

Jeronimus. (halv grædende)

Staae op, Leonore, og giv Dig tilfreds noget, jeg vil see hvad derved er at giøre, jeg vil

vil endnu opsatte med Contracten en soie Tid,
om det kan lade sig giere, at han vil staae fra mit
Løste, thi hvis det kan ikke skee, kommer jeg til
at give ham Reparation.

Leonore.

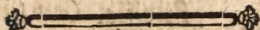
Ach giv ham heller den.

Pernille. (paa Knæ)

Ach, Husbond! jeg vil gierne give den
Blodsuer dette Hovedbands-Eg, han er dog saa
meget for Sølv.

Jeronimus.

Gladder! Meener Du han lader sig nøie
dermed — staae op. — Jeg hører min Kone
kommer.

Tredie Optrin.

Lucilie. (som en halv rasende)

Naa, hvorledes bliver det.

Jeronimus.

Det bliver saaledes, at jeg har givet Leo-
nore Tid at betænke sig, maaskee Rupert vil
staae fra sine Præntioner.

Lucilie.

Lucilie.
Ja det kan være godt nok for saa vidt ham
angaaer, men mine Ord tager jeg ikke tilbage,
det skal aldrig skee.

Jeronimus.
Jeg troer Du er fra Din Forstand, Kone,
tag ei saadant Affed.

Lucilie.
Jeg veed nok hvad jeg gier.

Jeronimus.
Er Du Moder, saa er jeg Fader.

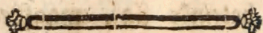
Lucilie. (vrængende)
Saa er jeg Fader — Men jeg er tillige
Kone i Huset.

Jeronimus.
Og jeg Mand.

Lucilie. (med leende Stemme)
Ja, Mand derefter.

Jeronimus. (sagte)
Lad os see Tiden an.

Lucilie.
Tid! Tid! Tid! Her er ei længere Tid,
i Aften skal Contracten sluttet, det siger jeg. —
See der er Mr. Damon.

Fierde

Fjerde Optrin.

Damon, Personerne af forrige Optrin.

Damon.

Jeg kommer her efter Madamens Befaling. —

Lucilie.

Godt, vær saa god og sætte sig need.

(han sætter sig)

(til sin Mand)

Min allerkiæreste Mand! dette artige unge Menneske holder jeg værdig til Eders Daatter. De ere hinandens Lige i Alder og han kan vente sig Midler, nu kan man snart slutte Contracten.

Jeronimus.

Men Kone.

Lucilie.

Men Mand, hvad vil det sige?

Leonore.

Men Mama.

Lucilie.

Her Mand! befæl hende at tie, uden I vil prostituere Eders Kone.

Jeronimus.

Tie stille, Leonore.

Leonore.

Leonore.

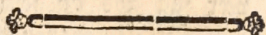
Ach, jeg elendige Menneſke.

Damon.

Hvorledes er det ſat, allerſkionneſte Jomfrue.

Pernille.

Det er en Skræk i Blodet. — Der kommer Rupert.

Femte Optrin.

Rupert, Personerne af forrige Optrin.

Rupert.

Jeg kommer for endelig at nyde den Glæde at ſee mig foreenet med Jomfruen, jeg var bange for at komme forſildig imod Aſtale.

Lucilie.

Er det Hans Tanker, da have vi andre.

Jeronimus.

Det har jeg juſt ikke ſagt. — Men —

Lucilie.

Har Du ei ſagt det? (til Pernille) Pernille har min Mand ei ſagt det?

Pernille.

Vernille.

Siden sidste Væst, har jeg faaet Tand- og
Drepine, saa jeg gaaer med Bomuld i Ørene, og
derfor ei kan give nøie agt paa hvad som siges.

Lucilie.

Har Du ei sagt det, Leonore?

Leonore.

Det har jeg aldrig sagt.

Lucilie.

Saa vil Du have Rupert.

Leonore.

Det har jeg ei heller sagt.

Rupert.

Hvad vil aldt dette sige. Jeg maae først
see hvad Folk jeg har om mig. — Det er min
Herr Jeronimus, det er Hans Kiereste. — Det
er Jomfrue Leonore, det er Hendes lille næsevise
Pige. Men hvo er den gode Ven der sidder.

Damon.

(letter sig af Stolen bukker og siger :)
Det er jeg.

Lucilie.

Det er den Person, som har Kierlighed for
min Daatter og som jeg har lovet i denne Aften
at slutte Ægteskabs Contract med.

Rupert.

Rupert. (til Damon)

Maae jeg da spørge om min Herres Navn, det er det ringeste jeg maae vide, siden Han er min Rival.

Damon.

Hiertelig gierne, mit Navn er Damon.

Rupert.

Damon, (tager i Lemmen) Damon, det Navn kiender jeg, (tager sin Brevtaske op og deraf et Papiir, seer paa samme og siger:) jo det er rigtig. (til Lucilie) Maae jeg spørge Madame! hvor den unge Herre, naar han fik Deres Daatter, skulde sove.

Lucilie.

Er det et Spørgsmaal, hos sin Brud.

Rupert.

Ja saa maae Hun behage at lade flette Brudefengen op i Stadens Arresthuus. Jeg vil ikke sværge, men saa vidst jeg er en Mand over paa 20000 Rdr. skal han være der i denne Aften.

Lucilie.

Ach, Himmel! hvad er det for noget, hænger det saa sammen.

Damon.

Madam, jeg skal fortælle Hende, i Dag har jeg kjøbt et Stykke Silketoi, som Hun nok veed.

Lucilie.

Jeg veed.

Damon.

Damon.

Ja, Madam, Hun fik det jo selv.

(Lucilie tier stille og vender sig)

Ja, ma soi, fik Hun det, og som jeg ei havde Penge ved Haanden saa gav jeg dette Beviis til den, som laante mig Penge, til det og andet; Det er alt hvad han kan have her at bryste sig af, og naar det er betalt saa er der intet meere at sige.

Zeronimus.

Ha! ha! ha!

Rupert.

Nu det glæder mig, at have troffet min Herre her; jeg har havt Bud i Dag i Hans Lo-
sement, men Pigen sagde at Han og Tjeneren
vare ude og at der var intet paa Hans Kammer,
som hørte Ham til, uden en tom Coffert, en grøn
Kiol, en Støvleknegt og det mellemste Stykke af
en Fløite traversiere. (til Lucilie) Hvad siger Hun
nu, Madame.

Lucilie.

Intet.

Damon.

Madam, læg ei saadant paa Hjertet, det
er ei sandt han siger, og det skal aldt blive godt.

Lucilie.

Gaae Pokker i Bولد.

Pernille. (sagte)

Nu saaer jeg Lust — det sadt før her.

(hun peeger paa Halsen)

I

Rupert.

Rupert.

Naa, min kiere Herr Jeronimus, I maae
sikke mig at jeg aabenbarede dette, ellers kunde
dette kiere Barn været styrtet i en stor Ulykke,
nu kan alting slutes.

Jeronimus.

Ja, min Herre, kunde det ikke opsættes
nogen Tid.

Rupert.

Til hvad Ende.

Jeronimus.

Det er saa nogle Omstændigheder.

Leonore.

Ach, min Herre, sæt det noget op.

Rupert.

Ja saa bliver det vel i hundrede Aar,

Vernille.

Nei, Jomfruen begierer ikkun 99.

Rupert.

(Damon vil gaae bort, men Rupert tager ham i
Brystet raabende:)

Nei, Cammerat, holdt.

Damon.

Vil I giøre mig Bold.

Rupert.

Vie, siger jeg! vi to faaer et Ord at tale
med hinanden først.

Damon.

Hei Gevalt! Gevalt! Gevalt.

Siette

Siette Optrin.

Barthold, Personerne af forrige Optrin.

Barthold.

Jeg hørte uden for en raabe Gevalt og derfor kom jeg herind; jeg var bange det galdt nogen her af Huset.

Jeronimus.

Ei vist ikke.

Rupert.

Nei, min Herre, den unge Cavallier her staaer, har gaaet paa Frierie her, og var saavidt avanceret at han havde insinueret sig hos Madamen og nær gaaet mig i Forkiøbet. Men da jeg kommer i Erfaring, at det er en Person, som har sat en Hoben af sine Forældres Midler til, og nu lever af Credit og Bedragerie, og jeg seer ham her, da han skylder mig Penge vilde jeg have hans Person hæftet, om jeg kunde faae Bud efter Kettens Middel.

Barthold.

Da troer jeg, De kunde faae dem strax, de ere her i Nærværelsen, da jeg just paa denne Tid har samme Casus, men kunde dog ikke blive herfra. (til Leonore) Thi allerfionnestes Jomfrue. —

Rupert.

Hvad! hvad vil det sige?

I 2

Barthold.

Barthold.

Det vil sige saa meget, at det er min
Kiereste og skal blive min.

Rupert.

Deres Kiereste, siger De?

Barthold.

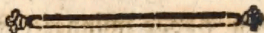
Sa ret min, som jeg ikke lader mig tage fra.

Rupert.

Herr Jeronimus.

Jeronimus.

Det har jeg endnu ikke tilstaaet: Her
kommer Fremmede.

Syvende Optrin.

En Procurator, Personerne af forrige
Optrin.

Procuratoren. (til Barthold)

Jeg gratulerer Dem, min Herre! alting
løb vel af; saasnart Dørene vare uden til besatte,
hvor Jøden boer, gif jeg ind med Kettens Mid-
del, og fik Jøden sat; hvor hans Penge vare
bekom vi ei at vide, men hans Brevtaske maatte
han levere fra sig, derudi fandt vi en Obligation
stor 20000 Rdr. under Dags datum, som accurat
udgjorde

udgjorde den søgte Capital med skadesløse Renter og Omkostninger, paa otte til ti Rdr. nær, hvorefter Jøden gav et selv Kommeuhr til Forsikring, altsaa har De nu faaet Pant og Sikkerhed for Deres Fordring.

Rupert.

En Jøde siger J?

Procuratoren.

Ja en Jøde, hans Navn er Lazarns.

Rupert.

Af hvem er den Obligation udgiven.

Procuratoren.

Af en Mand, navnlig Rupert, jeg veed ikke om det er maaskee min Herre.

Rupert.

Ja, jeg nægter ikke at jeg jo i Dag har udgivet saadan Obligation at betale 20000 Rdr., men imod at jeg fik det Pant, paa hvilket er mig given Specification og Anviisning.

Procuratoren.

Jøden er her ellers i Nærværelsen, jeg skal hente ham herhid, saa kan jeg tillige faae Documenterne af Rettens Middel til Herr Bartholds nærmere Oplysning.

Barthold.

O! ja, kiere Ven, gjør det.

(Advocaten gaaer)

Himlen skee Tak, nu er jeg en lykkelig Mand;

I 3

ikke

ikke fordi jeg har faaet disse Penge, men for min
deilige Leonore.

Rupert.

Glad Dem ei for Tiden, min Herre, thi
Obligationen kan ei transporteres uden Pantet
følger med, og det ligger i min Lomme; De maae
troe jeg ei har handlet som et Barn. — Hvad
figer De, Herr Jeronimus?

Jeronimus.

Jeg lurur paa Udspillet.

Rupert. (for sig selv.)

Kommer Joden herhid, saa har jeg intet
at frygte; jeg skal, for at vise min Redelighed,
levere ham tilbage den 50 Rdr. Seddel, han
tabte, maaskee naar han seer min Erlighed, han
viser mig nogen igien. — Men der kommer han,
nu er jeg glad.

Ottende Optrin.

Joden, Advocaten, Personerne af for-
rige Optrin.

Rupert. (omfavner Joden)

Mon Frere Lazarus, hvorledes er det fatt.

Joden. (meget koldtsindig)

Das ist Deine Sache nicht.

Rupert.

Rupert.

Du tabte en halv hundrede Rigsdalers Seddel sidst Du var hos mig, der har Du den igjen, kan Du nu see jeg er ærlig.

Jøden.

Nun das ist recht, Du prætendirst von honeur.

Rupert.

Hør nu, mon Frere, de Documenter, som Du leverede mig, paa det Pant Du veed nok, de ere paa Tydsk, jeg vilde gierne have dem oversat paa Dansk.

Jøden.

Welche Documenten.

Rupert.

Kan Du glemme fra Næsen til Munden. — See her er Notorial-Forretningen af Notario i Hamborg, over Specificationen paa Prætiøsa, her er Anviisningen og der Brevet.

Jøden.

Davon weiß ich nicht, hastu Schelmstücken hinten die Ohren, Rupert.

Rupert.

Ach, Himmel! tør Du Hund.

Jøden.

Mon Frere, kein Scheltwörte.

Rupert.

See her, Herr Advocat, her staaer Notarius i Hamborg hans Paategning paa dette og dette Document. (han viser dem)

Advocaten.

Saadan Notarius er ikke til i Hamborg, saavidt jeg veed.

Rupert.

Saa har den Skielm givet mig falske Documenter.

Goden.

Ihr Herren sollen Zeuge sehn, daß Er mit vor ein Schelm declarirt.

Rupert.

Dog, hvad vil jeg tage mig det saa nær, det er ikkun Gevinsten jeg forliser, Obligationen udviser det, og naar jeg ei faaer Pantet, er jeg ei pligtig at betale noget. Jeg bliver ligesaa riig som jeg var før, men ei rigere. — Jeg maae heller lee af den gode Herre, som har faaet en Obligation, der ikke duer, til Sikkerhed for saa anseelig Capital. Ha! ha! ha!

Barthold.

Naa! naa! lad os da see Obligationen; vær saa god, Herr Advocat, og levere mig den.

Advocaten.

Der er den.

Barthold.

Barthold.

See her, min Herr Rupert, der er Obligationen paa 100 Rdr. Papiir og der staaer Desres Haand og Segl under, er det ikke saa.

Rupert.

Det er gandske rigtig, men læs hvad der staaer i den. Ha! ha! ha!

Barthold.

Læs selv. —

Rupert. (læser høit)

Jeg Underskrevne Jens Rupert kiendes og hermed vitterlig gjør skyldig at være til S. T. Herr Jøde Lazarus, eller hvo denne min Obligation i Hænde haver, den Summa 20000 Rdr. siger Tyve tusinde Rigsdaler, som han mig paa nogen Tid haver laant; thi forpligter jeg mig herved bemeldte 20000 Rdr. til Ham eller denne Obligationens-Eiere, naar forlanges at betale. Dets til Bekræftelse under min Haand og hostrykte Signet. Kiøbenhavn d. 1776.

Jens Rupert.

Ach, Himmel! hvilket insam Skielmsstykke. Det er rigtig jeg har underskrevet det, men i Tanke det var et andet, som han forelagde mig af andet Indhold, og hvor jeg var gandske sikker.

Jøden.

Daß solstu beweisen.

I 5

Rupert.

Rupert.

Det er Ulykken, det kan jeg just ikke, det
veed den Bedrager; alting er passeret under fire
Dine.

Jøden.

Was Betrageren, Du bist ein Betrieger,
und ich glaub, daß Du toll ist, und Dein Podagra
Dir in Kopf gegangen. Bin ich ein Betrieger.
Kein Mensch soll das von Lazarus sagen, Herr
Barthold habe ich ihm nicht redlich bezahlt.

Barthold.

Ja, naar Herr Rupert indfrier sin Oblie-
gation saa er alting rigtig, ellers bekymrer jeg mig
ikke om Eders Mellemværende, jeg har her en
myndig Mands Obligation og er kommen til den
paa en lovlig Maade.

Jøden.

Ich habe hier nicht zu bestellen, schlaffen
Sie wohl.

(han gaar)

Rupert.

Ah, jeg elendig Mand, jeg elendige Mand.

Damon.

Ha! ha! ha!

Rupert.

See Du mig ikke ud, jeg har en Obligation
paa Dig, og skal vise Dig noget andet, god Karl.

Damon.

Damon.

Lad mig see den. —

Rupert. (viser den, sigende:)

Seer I.

Damon.

Ha, ha! Datum har staaet in Blanco.
Det er rigtig mit Beviis, men Han har sat
Datum til, at det kunde strax være forsalden til
Betalning.

Rupert.

Det skal I bevise.

Damon.

Lad det være ubevist, og at jeg selv har
skrevet Datum: Saa bliver jeg ei myndig ferend
om tvende Maaneder, Ha! ha! ha! Da narrede
I Jer selv, og see videre hvor forblindet Han har
været, Papiret er 1776 og Datum 1775. I
vilde sætte mig ind i Slutteriet — tag Jer i agt
for Daarekisten — ha! ha! ha!

(Rupert staaer gandske forfagt og henrykket)

Advocaten.

Herr Barthold her er et Selvuhr, som
Jøden leverede for de resterende Arrest-Dmkost-
ninger.

Rupert.

Det Uhr kan jeg bevise herer min Broder
til, og han har pantsat det til mig, men er mig
frakommen.

Barthold.

Barthold.

Jeg tager det til mig som mit Pant; hører det Eders Broder til, som jeg kiender, og er min Ven, skal han, om Jøden ei løser det, faae det omsonst tilbage, om Resten kan vi siden vedtales.

Rupert.

Ach, jeg arme Mand, jeg er ved dette Bedragerie gandske ruineret.

Barthold.

Hør, min Ven! omendskient De er af det slags Folk, som aldrig kan have Prætention paa nogens Kierlighed eller Medynk over Dem, thi den som gjør Profession af at plage sin trængende Næste, er det menneskelige Kiøns Fiende; saa hindrer dog min Stand, min Opdragelse og min Tankemaade mig, at benytte mig af Loven, til hos Jer at indfordre den Summa, som jeg vel veed at I paa en uretsfærdig Maade har forhvervet, men som jeg tillige er usis paa om I ikke paa lige samme Maade er bleven igien af Jøden skildt ved. Saa skienker jeg den gandske Summa og all min Rett —

Rupert.

Ach, Million Tak! Han har en ædelmodig Siel.

Barthold.

Barthold.

Vie lidt, jeg har ei endnu udtalt; Saa skienker jeg den gandske Summa og all min Rett, Dagen efter min Bryllupsdag med Jomfrue Leonore — —

Rupert.

Aa! De kan giøre det strax, thi jeg fralder alle mine Præentioner paa Herr Jeronimi Løfter om hans Daatter og aldt hvad hun eier og har. — Det hører De alle paa.

Barthold.

J er forbandet hidsig paa Skillingen, lad mig dog tale ud. Saa skienker jeg den gandske Summa og all min Rett, Dagen efter min Bryllupsdag med Jomfrue Leonore, til Eders Broder.

Rupert.

Ach, Himmel! til min Broder.

Barthold.

Ja, til Eders Broder. Min Jomfrue, som J af Gierrighed renoncerer paa, skiont J har ingen Rett til hende, er mig kiere end all Verdens Guld; jeg renonceer derfor paa Eders, Jødens og alle Jøders Tilhængers Penge: og mon det ikke være en ringe Straf for Jer, at J falder i en medlidende Broders Hænder, som jeg veed vil nøies med lidet.

Rupert.

Rupert.

Jeg vil betale strax 1000 Rdr. maae jeg
saae Obligationen, saa kan De selv give min
Broder Pengene.

Barthold.

Som jeg har sagt, jeg oppebær ikke en
Skilling, hverken af Eders eller andres Haand
for dette Krav, naar Tid kommer, kan I melde
Jer hos Eders Broder.

Rupert.

Ach, jeg arme Mand, hvad skal jeg nu
giere? Ja jeg vil da gaae, Farvel.
(han gaaer)

Pernille.

(i det han gaaer neier Pernille dybt og siger:)

Jeg recommenterer Hofeskabet paa nye.

Damon.

Den gang kom jeg hverken i Slutterie eller
Brudeseng; man saaer at forsøge sin Lykke et
andet Sted. —

(han vil gaae)

Barthold.

Et Ord, Monsieur.

Damon.

Damon.

Hvad er det?

Barthold.

Naar I en anden gang tænker paa Egteskab, saa gior Jer først beqvem til Kongens og Landets Tieneste.

Pernille. (med en kielende Stemme)

Na, Herr Barthold, saa blev her for mange Pebersvenne, blev det Mode.

Damon.

Jeg vil tage det i Betænkning.

(han gaaer)

Pernille.

(i det han gaaer neier Pernille dybt og siger:)

Farvel, Herr Damon, min Compliment til Fruen med den ublegede Traad.

Barthold.

Min Hierte Madame og Herr Jeronimus! De have vel intet imod at bekræfte Deres Datters Løfte til mig.

Jeronimus og Lucilie.

Vi samtykke i alle Maade.

Barthold.

Barthold. (tager Leonore ved Haanden)

Allerkiereste Jomfrue, denne Hændelse er
besynderlig, her er ei paa vores Side spillet
nogen Intrigue, alting er falden af sig selv,
redelig kunde jeg komme til en Hoben Penge,
men har ikke villet imodtage dem. Paa en
honet Maade bliver Hun mig til Deel, den eene
af mine Rivaler har forjaget den anden og For-
synet dem begge. Mr. Blodsuer, ifald han er
bedragen, straffes af sin egen Last. Og det lærer
os alle at Sølv og Guld har sin bedste Glands,
naar det er i de Hænder, hvor det bruges til
Maade.

(De gaae alle.)

Ende paa det femte og sidste Optog.

